

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

BELA KNJIGA 2. del
EVALVACIJA PARTICIPACIJE MLADIH NA LOKALNI RAVNI

Avtorica:
Laura Praprotnik

MLADI ODPIRAMO PROSTOR
VZPOSTAVLJANJE IN RAZVOJ LOKALNIH MLADINSKIH POLITIK

»Operacijo delno financira Evropska unija, in sicer iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete: »Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja«, prednostne usmeritve: »Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistema izobraževanja in usposabljanja«.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

**BELA KNJIGA 2. del
EVALVACIJA
PARTICIPACIJE MLADIH NA LOKALNI RAVNI**

2

**Laura Praprotnik
Marec 2012**

MLADI ODPIRAMO PROSTOR
VZPOSTAVLJANJE IN RAZVOJ LOKALNIH MLADINSKIH POLITIK

»Operacijo delno financira Evropska unija, in sicer iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete: »Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja«, prednostne usmeritve: »Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistema izobraževanja in usposabljanja«.

Kazalo

1. UVOD	4
2. AKTUALNA IZHODIŠČA PARTICIPACIJE MLADIH V EVROPSKI UNIJI.....	5
3. AKTUALNA IZHODIŠČA PARTICIPACIJE MLADIH V SLOVENIJI	8
4. KORAKI NAPREJ NA PODROČJU PARTICIPACIJE MLADIH	13
4.1 ZAKON O JAVNEM INTERESU V JAVNEM SEKTORJU (ZJIMS).....	13
4.1.1 Urad RS za mladino.....	14
4.1.2. SVET VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA MLADINO.....	14
4.2 NACIONALNI PROGRAM ZA MLADINO	19
4.3 PRAVILNIK O IZVAJANJU ZAKONA O JAVNEM INTERESU V MLADINSKEM SEKTORJU	20
4.3.1 Status organizacije v javnem interesu.....	20
4.3.2 Status nacionalne mladinske organizacije.....	23
4.3.3 Postopek podelitve statusa organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju.....	23
5. URESNIČEVANJE JAVNEGA INTERESA V MLADINSKEM SEKTORJU NA LOKALNI RAVNI	25
5.1 Mladinski sveti lokalnih skupnosti.....	25
5.2 Mladinski centri	27
6. PRIMERI DOBRE PRAKSE PARTICIPACIJE MLADIH NA NACIONALNI RAVNI	28
6.1 Spletno posvetovanje	28
6.2 Posvetovanja predstavnikov ministrstev, vladnih služb in mladinskih organizacij	29
7. PRIMERI DOBRE PRAKSE PARTICIPACIJE MLADIH NA LOKALNI RAVNI	30
7.1 Komisija za mladinsko politiko Skupnosti občin Slovenije	30
7.2 Projekt „Dialog mladih“	30
7.3 Projekt „Mladi odpiramo prostor: Vzpostavljanje in razvoj lokalnih mladinskih politik“	30
7.4 Projekt »Občinski uslužbenci in mladi«, Zavod Mladinska mreža MaMa	31
7.5 Skupnost občin Slovenije - možnost izmenjave dobrih praks participacije mladih na lokalni ravni	32
8. EVALVACIJA REALIZACIJE PRIPOROČIL IN UKREPOV	33
9. PRIPOROČILA ZA IZBOLJŠANJE AKTIVNE PARTICIPACIJE MLADIH V LOKALNEM OKOLJU	41
9.2 NUJNI UKREPI	41
9.3 PRIPOROČLJIVI UKREPI	42
10. ZAKLJUČEK	42
11. ZAKONODAJA, VIRI IN LITERATURA	44

1. UVOD

Izhodišče pričujočega dokumenta predstavlja v letu 2010 izdana Bela knjiga: Vključevanje mladih v oblikovanje lokalnih politik¹, v kateri so predstavljena posamezna izhodišča in priporočila za izboljšanje vključevanja mladih v oblikovanje lokalnih politik. Knjiga vsebuje v obdobju (do) leta 2010 aktualen evropski in slovenski institucionalni ter družbeni okvir aktivne participacije mladih na lokalni ravni, oceno stanja, analizo posameznih tveganj in priporočila aktivnega vključevanja mladih na slovenski lokalni ravni. Bela knjiga iz leta 2010 nadalje predlaga posamezne nujne, zelo priporočljive ter priporočljive ukrepe s ciljem povečanja oziroma doseganja celovite in splošno vključujoče participacije mladih in posledično večje legitimnosti in kakovosti sprejetih odločitev na lokalni ravni.

Namen drugega dela oziroma nadaljevanja Bele knjige iz leta 2010 predstavlja evalvacija napredka na področju vključevanja mladih v oblikovanje lokalnih politik tako na pravno-formalni oziroma institucionalni kot družbeni ravni, v evropskem in zlasti slovenskem prostoru ter pregled in ocena realizacije v prvotni Beli knjigi zapisanih priporočil in predlaganih ukrepov. V okviru navedenega namena predmetna bela knjiga vsebuje tudi pregled posameznih, za participacijo mladih ključnih ugotovitev in mnenj deležnikov procesov participacije oziroma oblikovanja lokalnih politik, primere posameznih dobrih praks ter nenazadnje priporočila oziroma ukrepe, še potrebne za učinkovito in celovito doseganje ciljev na področju vključevanja mladih na lokalni ravni.

Pričujoči dokument se v svojem izvajanju še posebej osredotoča na aktualne gospodarske in družbene razmere, zlasti gospodarsko krizo, vpliv aktualnih okoliščin na življenje, udejstvovanje ter participacijo mladih ter opozarja na še posebej potrebno previdnost in pozornost pri dodatnih prilagoditvah že obstoječih in oblikovanju novih, aktualnejših ukrepov za povečanje participacije mladih.

¹ Laura Praprotnik, Primož Šporar. 2010. Bela knjiga: Vključevanje mladih v oblikovanje lokalnih politik. Ljubljana: Pravno informacijski center nevladnih organizacij, Ministrstvo za šolstvo in šport.

2. AKTUALNA IZHODIŠČA PARTICIPACIJE MLADIH V EVROPSKI UNIJI

Na podlagi podatkov Eurostata o mesečni brezposelnosti v obdobju od leta 2005 do 2011 Evropska komisija ugotavlja, da je v obdobju od 2008-2011 brezposelnost mladih tako narasla, da je dosegla nesprejemljivo raven več kot petih milijonov brezposelnih mladih (pod 25 letom). To pomeni, da si v povprečju eden od petih mladih na trgu dela le tega ne more najti, v posameznih državah članicah pa se skoraj vsaki drugi mladi posameznik, ki želi delati, sooča s tem problemom.²

Evropska komisija nadalje na podlagi podatkov Eurostata v okviru sporočila za javnost: »Pobuda priložnosti za mlade – pogosto postavljena vprašanja« izpostavlja naslednja zaskrbljujoča dejstva:

- 7,5 milijona mladih med 15 in 24 letom trenutno ni ne zaposlenih niti vključenih v sistem izobraževanja ali usposabljanja; pri tem ne gre le za nizko kvalificirane mlade, ki zgodaj zapustili šolanje, temveč vedno bolj tudi univerzitetne diplomante, ki ne morejo najti prve zaposlitve.
- V porastu je dolgotrajna brezposelnost – kar 28% brezposelnih mladih išče zaposlitev več kot eno leto.
- Večina mladih, ki uspejo najti zaposlitev, je zaposlenih na podlagi pogodb o zaposlitvi za določen čas, medtem ko so delovna razmerja za nedoločen čas v pretežni meri rezervirana za delavce z daljšimi oz. več delovnimi izkušnjami.
- Sočasno na trgu dela prihaja do neskladij: zaradi neustreznih delovnih izkušenj, omejene geografske mobilnosti ter neustreznih plačnih pogojev precej delovnih mest ostaja nezasedenih.

Stopnja brezposelnosti mladih je dvakrat tolikšna kot za celotno delovno aktivno populacijo ter skoraj trikrat tolikšna kot stopnja brezposelnosti za odraslo aktivno populacijo. Upošteva starajočo družbo večine evropskih držav je podana ocena, da bo do leta 2020 na račun upokožitev delavcev »baby boom« generacije odprtih 73 milijonov delovnih mest, ki jih bo potrebno zapolniti z ustrežno kvalificiranim novim osebjem. V primeru, da mladi ne bodo ustrezno integrirani v trg delovne sile, še posebej velika nevarnost na tem mestu preteži skupini posameznikov z nedokončanim šolanjem, milijoni takšnih mladih v prihodnosti tvegajo soočanje z nenehnimi težavami in marginalizacijo na področju zaposlovanja.³

Na podlagi navedenih dejstev oz. neustreznega položaja mladih na trgu dela – zlasti stalne stopnje brezposelnosti mladih v višini 21% Evropska komisija poziva države članice, zastopnike delavcev in podjetja k takojšnjemu ukrepanju za zmanjšanje brezposelnosti mladih. Komisija z novo pobudo »Priložnosti z mlade«, države članice poziva k prizadevanjem za preprečevanje osipa, pomoč mladim pri razvoju spretnosti, potrebnih na trgu dela, zagotavljanje pridobivanja delovnih izkušenj in usposabljanje na delovnem mestu ter pomoč mladim pri iskanju prve zaposlitve. Pri tem komisija države članice spodbuja tudi k boljši uporabi Evropskega socialnega sklada, ki še vedno razpolaga s 30 milijardami evrov, ki še niso bile dodeljene projektom.⁴

² Press Releases – Youth Youth Opportunities Initiative – Frequently Asked Questions, MEMO/11/928, Brussels, 20 December 2011;

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/11/928&>

³ <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/11/928&>

⁴ Evropska komisija – sporočilo za medije

EU poziva k takojšnjemu ukrepanju za zmanjšanje brezposelnosti mladih

„Pobuda „Priložnosti za mlade“, je povedal predsednik Evropske komisije José Manuel Barroso, „kaže mladim po Evropi, da smo pozorni na njihov položaj. **Od Madrida do Bruslja slišimo njihove pozive, da želijo biti del evropske družbe. Da pa to postanejo, morajo najprej dobiti zaposlitev.** Dolgoročne reforme trgov dela so zelo potrebne, vendar bo trajalo, da bodo obrodile pričakovane rezultate. Z današnjo pobudo razvijamo neposrednejše ukrepanje, ki bo pomagalo zmanjšati brezposelnost mladih.“⁵

Za lažjo meritev napredka pri uresničevanju strategije Evropa 2020, si je Evropska unija za vključujočo rast do leta 2020 postavila pet krovnih ciljev⁶, med katerimi je za položaj mladih ter njihovo vključenost v družbeno, politično in odločevalsko okolje kot ključne oz. izhodiščne potrebno izpostaviti:

1. Zaposlovanje: do leta 2020 naj bi dosegli 75-odstotno zaposlenost aktivnega prebivalstva, starega od 20.64 let, in sicer z večjim zaposlovanjem žensk, mladih, starejših in nekvalificiranih delavcev ter zakonitih priseljencev.
2. Uspešnejše izobraževanje:
 - cilj predstavlja manj kot 10% mladih, ki opustijo šolanje,
 - vsaj 40% oseb med 30. in 34. letom naj bi imelo visokošolsko (ali enakovredno) izobrazbo;
3. Revščina in socialna izključenost:

Vsaj 20 milijonov manj revnih in socialno izključenih prebivalcev.⁷

V okviru prednostnih nalog **strategije Evropa 2020**, natančneje v okviru pametne rasti⁸ je z vidika vključenosti mladih potrebno poudariti **pobudo EU: »Mladi in mobilnost«**, ki med drugim poudarja pomen boljše priprave mladih na trg dela, izboljšavo vseh ravni izobraževanja in usposabljanja (akademska odličnost, enake možnosti), itd., kar vse sočasno predstavlja neizogibno izhodišče za aktivnejšo in zlasti kakovostnejšo participacijo mladih na vseh ravneh družbenega življenja.

Za participacijo mladih je nadalje ključnega pomena, da Evropska komisija ugotavlja⁹, da ima Evropa v primerjavi s svojimi partnerji nižjo rast predvsem zaradi razlike v produktivnosti, ki pa je posledica:

- nižjih naložb v raziskave in razvoj ter inovacije,
- pomanjkljive rabe informacijskih in komunikacijskih tehnologij,
- težjega dostopa do inovacij pri nekaterih segmentih družbe.

Kot vzroke nižje produktivnosti Komisija med drugim navaja¹⁰ :

- počasno uvajanje visoko hitrostnih internetnih povezav, kar slabo vpliva na zmogljivost Evrope za inovacije, razširjanje znanja in distribucijo blaga in storitev ter vodi v izolacijo podeželja.
- Približno 25 % evropskih šolarjev slabo bere.

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/1568&format=HTML&aged=0&language=SL&guiLanguage=en>

⁵<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/1568&format=HTML&aged=0&language=SL&guiLanguage=en>

⁶ Evropska komisija: Cilji Strategije Evropa 2020:

http://ec.europa.eu/europe2020/reaching-the-goals/targets/index_sl.htm

⁷ Evropska komisija: Vključujoča rast- gospodarstvo z visoko stopnjo zaposlenosti krepi ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo:

http://ec.europa.eu/europe2020/priorities/inclusive-growth/index_sl.htm

⁸ http://ec.europa.eu/europe2020/priorities/smart-growth/index_sl.htm

⁹ http://ec.europa.eu/europe2020/priorities/smart-growth/index_sl.htm

¹⁰ http://ec.europa.eu/europe2020/priorities/smart-growth/index_sl.htm

- Vse preveč mladih prezgodaj opusti šolanje ali usposabljanje.
- Več je mladih s srednješolsko izobrazbo, vendar njihova usposobljenost pogosto ne ustreza potrebam na trgu dela.
- Manj kot tretjina Evropejcev v starosti od 25 do 34 let ima univerzitetno izobrazbo (40 % v ZDA, več kot 50 % na Japonskem).
- Evropejci živijo dlje in imajo manj otrok, zato manjši delež aktivnega prebivalstva podpira večje število upokojencev in financira sistem socialne varnosti.
- Število oseb, starejših od 60 let, se povečuje dvakrat hitreje kot pred letom 2007, in sicer vsako leto za okoli dva milijona v primerjavi z enim milijonom prej.
- V gospodarstvu, ki temelji na znanju, bodo lahko ljudje delali dlje in obremenitev aktivnega prebivalstva se bo zmanjšala.

Iz zgoraj navedenih ugotovitev Komisije jasno izhajajo področja, ki v celotni Evropski uniji izstopajo kot zaskrbljujoča in jim je za nadaljnji napredek oziroma gospodarsko rast Evrope potrebno nameniti posebno pozornost:

- Demografske okoliščine: staranje prebivalstva in s tem povezane posledice na trgu delovne sile ter položaj posameznih starostnih kategorij Evropejcev v družbi;
- Izobraževanje in usposabljanje;
- Zaposlovanje, aktualne razmere na trgu dela.

Navedena področja sočasno predstavljajo aktualno izhodišče za oceno stanja ter načrtovanje potrebnih, aktualnim družbenim, gospodarskim in političnim razmeram prilagojenih ukrepov na področju participacije oziroma vključevanja mladih v postopke oblikovanja, sprejemanja in izvajanja politik na vseh ravneh, vključno z lokalno.

3. AKTUALNA IZHODIŠČA PARTICIPACIJE MLADIH V SLOVENIJI

Izhodišče pričujoče Bele knjige kot nadaljevanje prvega dela le te iz leta 2010 predstavlja teza, da je participacija mladih v postopkih oblikovanja, sprejemanja in izvajanja politik močno soodvisna od družbenega, socialnega, izobrazbenega in zaposlitvenega položaja oziroma statusa mladih, še toliko bolj na njim najbližji, lokalni ravni.

»V obdobju 2010–2020 se bo število mladih (15–29 let) v Sloveniji zmanjšalo za dobrih 20 odstotkov. To zmanjšanje je zaostritev dolgoročnega demografskega gibanja, ki smo mu v Sloveniji priča vse od leta 1980. Tako bo v Sloveniji leta 2020 skoraj za tretjino manj mladih, kot jih je bilo leta 1990. Delež mladih v celotnem prebivalstvu pa se bo v tem obdobju znižal s 23 odstotkov na 15 odstotkov.«¹¹

Spričo navedene ugotovitve je v prihodnjem obdobju ključno mobiliziranje čim širšega spektra mladih, slehernega posameznika za vključitev v oblikovanje, sprejemanje in izvajanje politik, še toliko bolj na lokalni ravni. Zaradi relativno majhnega števila oz. deleža mladih v celotni populaciji prebivalstva oz. državljanov je ključen dvig zavesti oblikovalcev politik, oblasti, mladih in celotne družbe, da je participacija slehernega mladega pomembna za oblikovanje kakovostnih in učinkovitih (mladinskih) politik.

Za prepoznavo dejanskih okoliščin, dejavnikov, ovir ter možnosti razvoja participacije mladih so izrednega pomena izsledki raziskave Mladina 2010¹², po desetletju prve celovite raziskave o slovenski mladini, med katerimi v okviru poglavja oz. raziskave o participaciji mladih izpostavljam naslednje ključne ugotovitve:¹³

1. »Konvencionalna politična participacija mladih¹⁴ je v Sloveniji v primerjavi z mladimi v EU-27 (15-29 let) v povprečju manjša.
2. Konvencionalna politična participacija med mladimi v zadnjem desetletju tendenčno upada
3. Slovenska mladina se v primerjavi z evropskimi vrstniki od leta 1995 v povprečju občutno manj zanima za politiko, prav tako pa od vseh držav EU-27 mladi v Sloveniji politiki pripisujejo najnižji pomen v svojem življenju.
4. Mnenje mladih o političnih elitah se je v zadnjem desetletju občutno poslabšalo in je v letu 2010 izrazito negativno. Mladi prav tako izražajo nizko stopnjo občutka lastnega političnega vpliva; le 14 odstotkov jih zase meni, da se razumejo na politiko.
5. V primerjavi s starejšimi in vrstniki iz EU je za slovensko mladino značilna sorazmerno visoka raven protestne politične participacije. Ta potencial v zadnjih dveh desetletjih tendenčno narašča.

¹¹ Miran Lavrič, Sergej Flere, Marina Tavčar Krajnc, Rudi Klanjšek, Bojan Musil, Andrej Naterer, Andrej Kirbiš, Marko Divjak, Petra Lešek. Mladina 2010. Družbeni profil mladih v Sloveniji. RS Ministrstvo za šolstvo in šport. Urad za mladino, založba Aristej, str. 75
http://www.ursm.gov.si/fileadmin/ursm.gov.si/pageuploads/slike/mladina_2010/Mladina2010-2.pdf

¹² Miran Lavrič, Sergej Flere, Marina Tavčar Krajnc, Rudi Klanjšek, Bojan Musil, Andrej Naterer, Andrej Kirbiš, Marko Divjak, Petra Lešek. Mladina 2010. Družbeni profil mladih v Sloveniji. RS Ministrstvo za šolstvo in šport. Urad za mladino, založba Aristej.
http://www.ursm.gov.si/fileadmin/ursm.gov.si/pageuploads/slike/mladina_2010/Mladina2010-2.pdf

¹³ Miran Lavrič in drugi. Mladina 2010. Družbeni profil mladih v Sloveniji, 208–209

¹⁴ Mladina 2010, 180: »Med konvencionalno politično participacijo se med drugim prištevajo: udeležba na volitvah, udeležba na političnih shodih, stiki s politiki, prispevanje denarja in/ali opravljanje dela za politično stranko ali kandidata, prepričevanje drugih o izbiri kandidata/stranke ipd. (glej Henn et al., 2002: 187; Parry et al., 1992).

6. Politična participacija je v letu 2010 med mladimi v Sloveniji bistveno pogostejša v protestnih, individualiziranih in IKT-oblikah, bistveno nižja pa v konvencionalnih, institucionaliziranih, strankarskih dejavnostih. Mladi se v protestnih dejavnostih udeležujejo pogosteje kot odrasli.
7. Politično pogosteje se udeležujejo mladi iz družin z višjim socioekonomskim statusom in iz urbanih okolij.
8. Mladi, ki niso zadovoljni z delovanjem demokracije, so manj politično dejavni.«

Za uvedbo in uporabo sodobnih informacijskih tehnologij v okvir participacije mladih, s ciljem povečanja le te na lokalni ravni, je ključna ugotovitev predmetne raziskave Mladina 2010, da 82% mladih (skoraj) vsak dan uporablja splet ter da je delež takih uporabnikov v Sloveniji nad povprečjem držav EU-15 in EU-27. Zanimiva je tudi ugotovitev, da uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije ne izpodriva neposrednega medosebnega komuniciranja, temveč je z njim v veliki meri pozitivno povezana.¹⁵

AKTUALNI DEJAVNIKI PARTICIPACIJE V SLOVENSKIH OBČINAH

Kot dejansko izhodišče oziroma pokazatelj aktualnega stanja mladinskih politik ter participacije mladih na lokalni ravni v Sloveniji oz. v slovenskih občinah so koristne ugotovitve **spletne ankete**, izvedene s strani **Zveze študentskih klubov Slovenije** (Zveza ŠKIS), katere ugotovitve so povzete v Analizi mladinskih politik po občinah v Sloveniji¹⁶. Predmetne spletne ankete so bile dne 12. januarja 2011 preko elektronske pošte posredovane vsem 211 slovenskim občinam. Zaradi slabega odziva občin (odgovorilo je le 33 občin) so bile 27. januarja 2011 občine po elektronski pošti opomnjene na predmetno anketo, sledile so še prošnje po telefonu. Zbiranje podatkov je potekalo od 12. januarja do 5. marca 2011. Vprašalnik je v celoti izpolnilo 97 občin (46%).

¹⁵ Mladina 2010, 299

¹⁶ Zveza Študentskih klubov Slovenije: Analiza mladinskih politik po občinah v Sloveniji; poročilo: Lea Lebar, vprašalnik: Igor Ranc

Analiza prejetih anketnih vprašalnikov, katere ugotovitve so povzete v Analizi mladinskih politik po občinah v Sloveniji¹⁷, je pokazala, da so v večji meri odgovarjale majhne občine – občine z manj kot 5.000 prebivalcev (48 občin oz. 49,5% občin, ki so odzvale), le dve občini ki sta se odzvali imata več kot 100.000 prebivalcev (Ljubljana in Maribor), pri čemer pa je potrebno upoštevati dejstvo relativne majhnosti slovenskih občin.

Večinsko mnenje izpolnjevalcev anket o **glavnem problemu mladih v njihovih občinah** je precej enotno, kar 30 občin kot največji problem zaznava brezposelnost mladih in pomanjkanje delovnih mest v občini. Posledično prihaja do izseljevanja mladih v večja, izobrazbena in zaposlitvena oz. gospodarska središča. 60,8% v anketi sodelujočih občin zagotavlja podporo pri izvedbi študijskih praks v lokalnem okolju, zlasti v okviru občinske uprave in javnih zavodov.

Zaskrbljujoče pa je dejstvo, da kljub navedenemu mnenju občin o problematiki brezposelnosti kar 69,1% odzvanih občin vseeno ne izvaja nobenih ukrepov s področja zaposlovanja mladih. Pasivnost na tem področju se kaže tudi v ugotovitvi, da le 9 v anketi sodelujočih občin zbira podatke o zaposlovanju mladih diplomantov znotraj svoje občine.

V drugo poglavitno skupino problematike mladih na občinski ravni sodi **nezainteresiranost mladih za vključevanje, apatičnost, neaktivnost, pomanjkanje vizije**. Problem predstavlja tudi zagotovitev prostorskih pogojev za dejavnost mladih (odsotnost mladinskega centra, ipd.), reševanje stanovanjske problematike, premalo povezovanja in druženja med mladimi, problem alkohola, drog ali vandalizma, problem oddaljenosti kraja šolanja od doma, problem organiziranosti mladih itd.

Občine se soočajo tudi s **problematiko mladih družin**, ki jo rešujejo z izvajanjem posameznih programov in projektov: 61% v predmetni anketi sodelujočih občin poroča o izvajanju programov za neprofitna stanovanja, 66% o programih finančne pomoči, 56% o programih za olajšan dostop do vrtca, 62% občin pa izvaja programe za subvencionirano varstvo otrok.

V nasprotju z mladimi družinami je podpora mladim podjetnikom v občini manjša oz. občine o tem ne razpolagajo s pravimi podatki. Skoraj polovica občin je namreč odgovorila, da "ne ve", kaj se nudi mladim podjetnikom, petina jim nudi finančno pomoč, 15% odzivnih občin pa infrastrukturno pomoč. Nekaj občin mladim podjetnikom nudi oba tipa pomoči.

Razpisi za mladinske projekte ali programe so na občinah razmeroma pogosti; o njih namreč poroča 45% vprašanih občin. Med tistimi občinami, ki so odgovorile, da obstajajo razpisi in projekti izključno za mlade, podatki kažejo, da najpogosteje razpisujejo oboje, programe in projekte (72%), vendar pa le projekte pogosteje (18%).

Z vidika vzpostavitve in izvajanja formalnega okvira vključevanja mladih v oblikovanje (mladinskih) politik na lokalni ravni je zaskrbljujoče dejstvo, da kar 90% v anketi sodelujočih občin nima sprejetega Odloka o mladini, 93% pa tudi ne Lokalne strategije za mlade. Oba akta imajo sprejete občine Velenje, Radlje ob Dravi in Mestna občina Maribor. Odlok o mladini imajo sprejete občine Hrastnik, Sežana, Nova Gorica, Kobilje, Ajdovščina in Mestna občina Murska Sobota, Lokalno

¹⁷ Zveza Študentskih klubov Slovenije: Analiza mladinskih politik po občinah v Sloveniji; poročilo: Lea Lebar, vprašalnik: Igor Ranc

strategijo za mlade pa Mestni občini Krško in Kranj ter Cerknica.

Večina v anketi sodelujočih oz. odzivnih občin (88%) nima Odbora za mladino občinskega sveta (izjeme so Velenje, Krško, Slovenj Gradec, Šenčur, Kranj, Nova Gorica, Radovljica, Slovenske Konjice, Oplotnica, Hrpelje-Kozina, Cerknica in Maribor).

Izmed ostalih občin se z vprašanjem mladinske problematike najpogosteje ukvarja *Odbor za družbene dejavnosti, Komisija za mladinsko dejavnost, pa tudi Odbor za kulturo, šolstvo in šport.*

Kar 90 % v predmetni anketi sodelujočih občin nima Komisije za mladinska vprašanja (90%), medtem ko ima peščica občin (Velenje, Slovenj Gradec, Kranj, Radovljica, Oplotnica in Maribor) tako Odbor za mladino občinskega sveta kot tudi Komisijo za mladinska vprašanja.

Prisotnost oz. obstoj mladinskega sveta lokalne skupnosti je navedlo 22 občin (Rogaška Slatina, Trebnje, Ljubljana, Velenje, Logatec, Krško, Kranj, Vojnik, Izola, Črnomelj, Nova Gorica, Radovljica, Beltinci, Slovenske Konjice, Bistrica ob Sotli, Litija, Veržej, Železniki, Ajdovščina, Cerkvjenjak, Murska Sobota in občina Vrhnika). Dobra polovica v anketi odzivnih občin je navedla, da že upošteva oz. načrtuje udeležbo mladih pri odločanju v občini, 24% jih tega ne načrtuje, ostalih 23% občin, ki so odgovarjale na vprašalnik, pa tega podatka nima.

Ugotovitve predmetne ankete so v deležu občin, ki so se nanjo odzvale, na področju obveščanja mladih o aktivnostih občine s pomočjo spleta in drugih oblik informiranja, nič kaj obetavne:

9,3 % odzvanih občin (občine Trzič, Velenje, Kozje, Sežana, Slovenske Konjice, Oplotnica, Kuzma, Trbovlje in Tolmin) ima oblikovan občinski Facebook profil, Facebook profil župana ima oblikovanih 11,3% občin (občine Trzič, Velenje, Logatec, Bled, Sežana, Slovenske Konjice, Brežice, Cerkvjenjak, Cerknica, Trbovlje in Maribor), 14,4% občin ima svoj spletni forum (Log - Dragomer, Kozje, Slovenj Gradec, Kranj, Nova Gorica, Rečica ob Savinji, Bistrica ob Sotli, Radlje ob Dravi, Cerknica, Cerkvjenjak, Škofljica, Kuzma, Murska Sobota in Vransko). Spletno stran imajo z izjemo občine Pesnica (v izdelavi) oblikovane vse v anketi sodelujoče občine. 34 (35,1%) občin mlade o aktivnostih občine obvešča preko drugih medijev – najpogosteje gre za lokalni časopis oz. glasilo, lokalni radio/televizija, preko mladinskih društev, mladinskih centrov, preko elektronske pošte, tiskovin, idr. Le 30,9% odzvanih občin izvaja ukrepe za podpiranje angažmaja mladih v medijih.

59% občin s takšnimi in drugačnimi ukrepi podpira izvajanje neformalnega izobraževanja in drugih aktivnosti v času počitnic za mlade. Med temi ukrepi se najpogosteje pojavljajo sofinanciranja in organizacija športnih prireditev, ustvarjalnih delavnic, sofinanciranje počitnic iz socialno ogroženih družin, taborjenja, programi v okviru šole, med bolj zanimivimi je tudi omemba e-šole v občini Ilirska Bistrica.

Prav tako precej visok odstotek – 76,3% oz. 74 sodelujočih občin je navedlo, da mlade aktivno vključujejo v pripravo občinskih prireditev.

Raziskavo o mladih v občini je izvedlo zgolj 16 (16,5%) v anketi sodelujočih občin (občine Rogaška Slatina, Ljubljana, Velenje, Logatec, Šenčur, Kranj, Črnomelj, Nova Gorica, Bistrica ob Sotli, Bohinj, Litija, Brežice, Kobilje, Ajdovščina, Vrhnika in Maribor).

Anketa je vsebovala tudi vprašanje o številu mladinskih organizacij, s katerimi občine aktivno sodelujejo na letni ravni. Večina občin – 44 (45,4%) jih aktivno sodeluje z dvema ali tremi

mladinskimi organizacijami, 18 (18,6%) jih sodeluje s štirimi do sedmimi mladinskimi organizacijami, 14 (14,4%) zgolj z eno, kar 8 (8,2%) občin pa z več kot petnajstimi mladinskimi organizacijami. Pri tem je potrebno poudariti, kriterij »aktivnega« sodelovanja z mladinskimi organizacijami tako kvalitativno in kvantitativno v anketnem vprašanju ni posebej opredeljen, zato pušča prostor za različne interpretacije oz. odgovore – zlasti s strani anketiranih občin, kar je potrebno ustrezno upoštevati pri interpretaciji ugotovitev ankete.

4. KORAKI NAPREJ NA PODROČJU PARTICIPACIJE MLADIH

Upošteva je dejstvo, da namen predmetnega dokumenta med drugim predstavlja tudi predstavitev oziroma ocena napredka na področju vključevanja mladih v oblikovanje lokalnih politik tako na pravno-formalni oziroma institucionalni kot družbeni ravni, od leta 2010, torej od izdaje prvega dele Bele knjige dalje, je kljub razmeroma kratkemu vmesnemu časovnemu obdobju v slovenskem prostoru mogoče najti kar precej pozitivnih premikov na zakonodajnem področju ter pester nabor aktivnosti.

4.1 ZAKON O JAVNEM INTERESU V JAVNEM SEKTORJU (ZJIMS)¹⁸

Pomemben korak naprej na področju mladinskega sektorja predstavlja sprejem in uveljavitev Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju (dne 18.05.2010), ki je pričel veljati 12.06.2010. Gre za krovni zakon, ki opredeljuje mladinski sektor, določa javni interes v mladinskem sektorju ter način uresničevanja le tega.

Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju prinaša opredelitve pojmov, ključnih za delovanje mladinskega sektorja ter uresničevanje javnega interesa v okviru le tega: kdo so mladi, kaj je mladinski sektor, kaj so mladinske politike, katere so organizacije v mladinskem sektorju, kaj so mladinskih organizacije, kaj organizacije za mlade, strukturirani dialog, mladinska infrastruktura, mladinski program in kaj šteje za program za mlade.¹⁹

Zakon določa, da v **kategorijo mladih** uvrščamo mladostnike in mlade odrasle oseb obeh spolov, v starosti **od 15. do dopolnjenega 29. leta**.

Mladinski sektor opredeljuje kot področja, kjer poteka proces oblikovanja in uresničevanja mladinskih politik in mladinsko delo, **področja** mladinskega sektorja pa se nanašajo na:

- avtonomijo mladih,
- neformalno učenje in usposabljanje ter večanje kompetenc mladih,
- dostop mladih do trga delovne sile in razvoj podjetnosti mladih,
- skrb za mlade z manj priložnostmi v družbi,
- prostovoljstvo, solidarnost in medgeneracijsko sodelovanje mladih,
- mobilnost mladih in mednarodno povezovanje,
- zdrav način življenja in preprečevanje različnih oblik odvisnosti mladih,
- dostop mladih do kulturnih dobrin in spodbujanje ustvarjalnosti ter
- inovativnosti mladih
- in **sodelovanje mladih pri upravljanju javnih zadev v družbi**.²⁰

Mladinska politika je v 3. členu ZJIMS opredeljena kot usklajen nabor ukrepov različnih sektorskih

¹⁸ Ur.l. RS, št. [42/2010](#)

¹⁹ 3. člen ZJIMS

²⁰ 4. člen ZJIMS

javnih politik z namenom spodbujanja in lajšanja integracije mladih v ekonomsko, kulturno in politično življenje skupnosti in ustreznih podpornih mehanizmov za razvoj mladinskega dela ter delovanja mladinskih organizacij, ki poteka v sodelovanju z avtonomnimi in demokratičnimi reprezentativnimi predstavniki mladinskih organizacij ter strokovnimi in drugimi organizacijami.

Pomembno je, da sam zakon določa ***nosilce javnega interesa v mladinskem sektorju***.²¹

- ***država***:
 - upravni organ, pristojen za mladino - Urad RS za mladino,
 - drugi upravni organi, pristojni za posamezna področja mladinskega sektorja.
- ***samoupravne lokalne skupnosti***: organi samoupravne lokalne skupnosti;
- na območjih, kjer avtohtono živijo pripadniki italijanske in madžarske narodne skupnosti - ***samoupravne narodne skupnosti***.

4.1.1 Urad RS za mladino

Pomemben institucionalni vzvod na področju participacije mladih predstavlja Urad RS za mladino, ki skladno z 7. členom ZJIMS:

- pripravlja predpise in ukrepe na področju mladinskega sektorja;
- zagotavlja finančno podporo mladinskim programom in programom za mlade (v nadaljnjem besedilu: programi v mladinskem sektorju);
- skrbi za in izvaja nadzor nad uresničevanjem predpisov in ukrepov v mladinskem sektorju;
- spremlja položaj mladih in učinke ukrepov v mladinskem sektorju;
- sodeluje s pristojnimi organi in drugimi subjekti v mladinskem sektorju;
- sodeluje pri predstavljanju države v organih Evropske unije in Sveta Evrope ter na mednarodni ravni v zadevah, ki se nanašajo na mladino in
- opravlja druge naloge v skladu z zakonom.

Z vidika spodbujanja (neposredne) participacije mladih pri oblikovanju in sprejemanju tako lokalnih kot nacionalnih mladinskih politik je ključno, da eno glavnih nalog Urada RS za mladino predstavlja informiranje in svetovanje mladim²², poseben poudarek bo še nadalje potreben na področju aktivnosti vzpodbujanja mladih k zavedanju svojega položaja v družbi in k aktivni družbeno-politični participaciji mladih na vseh ravneh in področjih.

Urad RS za mladino sofinancira številne organizacije, ki se ukvarjajo z mladimi in mladinsko problematiko in vzpostavlja mrežo informativnih centrov po vsej Sloveniji. Na vladnem nivoju skrbi za enotno strategijo informiranja in svetovanja na področju mladih. Članstvo v Evropski mreži informativnih centrov (ERYICA) uradu omogoča posredovanje mednarodnih informacij o različnih mladinskih aktivnostih.²³

4.1.2. SVET VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA MLADINO

Tretji odstavek 6. člena ZJIMS kot posvetovalno telo vlade za mladino uzakonja Svet Vlade

²¹ 6. člen ZJIMS

²² Spletne strani Urada RS za mladino: <http://www.ursm.gov.si/si/>

²³ http://www.ursm.gov.si/si/delovna_podrocja/informiranje_in_svetovanje_za_mlade/

Republike Slovenije za mladino, ki ga vlada imenuje za sodelovanje pri oblikovanju in izvajanje mladinske politike. Navedeni svet skladno z zakonskimi določili vladi nudi pomoč pri odločanju o zadevah s področja mladih in mladinskega sektorja. Sestavljen je iz enakega števila predstavnikov in predstavnic vlade in organizacij v mladinskem sektorju, ki jih imenuje vlada izmed predstavnikov in predstavnic organizacij v mladinskem sektorju, ki jih te same predlagajo.

Za participacijo mladih je ključna zakonska opredelitev dejavnosti oz. pristojnosti Sveta Vlade RS za mladino, kot jih določa 2. odst. 8. člena ZJIMS:

- spremlja, ugotavlja in ocenjuje položaj mladih v družbi;
- spremlja in ocenjuje upoštevanje predlogov mladih na družbene spremembe;
- predlaga ukrepe v mladinskem sektorju in spremlja uresničevanje interesov mladine v drugih politikah na državni ravni;
- obravnava predloge zakonov in drugih predpisov ter ukrepov vlade, ki se nanašajo na področje mladinskega dela, mladinskih politik in življenja mladih nasploh ter daje mnenje k predlogom zakonov;
- razpravlja o aktualnih vprašanih mladih in daje mnenje pristojnim institucijam o teh vprašanih;
- daje pobude in predloge za urejanje posameznih vprašanj na področju mladine;
- daje predloge in priporočila glede financiranja dejavnosti mladih;
- obravnava trende programskih in finančnih načrtov mladinskih organizacij ter drugih organizacij, ki sodelujejo v mladinskem sektorju;
- daje vladi ter pristojnim ministrstvom predloge, pobude in priporočila za uresničevanje zaveze po krepitvi mladinske razsežnosti v posameznih sektorskih javnih politikah;
- spodbuja sodelovanje mladih v različnih posvetovalnih in soodločevalskih telesih na državni in lokalni ravni.

Svet ima predsednika in devetnajst članov, imenovanih po načelu dvopartitnosti sestave.²⁴

Predstavniki mladinskih organizacij in združenj:

- 3 predstavniki nacionalnih mladinskih organizacij,
- 1 predstavnik Mladinskega sveta Slovenije,
- 1 predstavnik mladinskih svetov lokalnih skupnosti,
- 1 predstavnik Študentske organizacije Slovenije,
- 1 predstavnik Dijaške organizacije Slovenije,
- 1 predstavnik mladinskih organizacij v reprezentativnih sindikatih,
- 1 predstavnik mladinskih centrov
- 1 predstavnik drugih nevladnih organizacij, ki delujejo na področju mladine.

Predstavniki vlade:

- eden izmed ministrov, ki predlagajo predstavnika ministrstva v svet;
- 1 predstavnik Ministrstva za šolstvo in šport,
- 1 predstavnik Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve,

²⁴ Podatki iz spletne strani Urada RS za mladino:

http://www.ursm.gov.si/si/delovna_podrocja/mladinska_politika/svet_vlade_rs_za_mladino/ dne 03.02.2012

- 1 predstavnik Ministrstva za kulturo
- 1 predstavnik Ministrstva za okolje in prostor,
- 1 predstavnik Ministrstva za zdravje,
- 1 predstavnik Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo,
- 1 predstavnik Urada Republike Slovenije za mladino
- 1 predstavnik Kabineta predsednika Vlade Republike Slovenije
- 1 predstavnik Službe Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko.

Iz navedene oz. vsakokratne sestave je jasno razvidna tako institucionalna kot vsebinska zastopanost predstavnikov vlade in organizacij v mladinskem sektorju v ključni posvetovalni instituciji na področju mladine na najvišji oz. državni ravni, ki sočasno kaže možne ali ciljne subjekte oz. sogovornike mladih v procesu participacije mladih kot možne vmesne prenosnike interesov, potreb, želja mladih.

Za učinkovito participacijo mladi se kot nujen kaže obstoj in učinkovito delovanje ustreznih struktur in mehanizmov dvosmernega pretoka informacij oz. interakcije med vsakokratnimi predstavniki, zlasti mladinskega sektorja, pa tudi vlade ter reprezentativnimi strukturami organiziranih in neorganiziranih mladih, vključno z možnostjo določitve časovnega okvira, oblik in struktur posvetovanja ter sodelovanja. Za interakcijo je smiselna tudi uporaba informacijsko komunikacijskih tehnologij (IKT), z namenom izboljšanja učinkovitosti in reprezentativnosti sicer strukturno predstavnškega modela Sveta Vlade Republike Slovenije za mladino. Za ta namen kaže razmisliti o vzpostavitvi oz. ustrezni uporabi zlasti komunikacijskih orodij e-demokracije²⁵, kot sta npr. elektronsko posvetovanje, elektronski forum, itd. kot povezovalni most med predstavniki –člani Sveta Vlade Republike Slovenije za mladino ter njihovo »volilno demokratično« bazo – organiziranimi in neorganiziranimi mladimi.

Medtem, ko je Svet Vlade RS za mladino strokovno in posvetovalno telo Vlade Republike Slovenije in zanjo opravlja strokovne naloge ter ji nudi pomoč pri odločanju o zadevah s področja mladih, pa strokovne, organizacijske in administrativne naloge za Svet opravlja Urad RS za mladino.²⁶ Navedena vsebinsko organizacijska povezava je sicer navedena na spletni strani Urada RS za mladino, v okviru rubrike »delovna področja«, »mladinska politika«, v okviru podrubrike »Svet Vlade RS za mladino«, vendar na tem mestu ugotavljamo, da tako na spletnih straneh Urada RS za mladino kot Sveta Vlade RS za mladino ni mogoče najti jasno določene, shematično opredeljene strukture razdelitve pristojnosti med institucijami in organi, pristojnimi na področju mladinskih politik oz. mladinskega sektorja, ki bi ciljnim uporabnikom in akterjem participacije mladih – organiziranim, še zlasti pa neorganiziranim, omogočala neposreden vpogled v mehanizme odločanja in možnosti vplivanja, sodelovanja v postopkih oblikovanja mladinskih politik.

Prav tako na spletnih straneh obeh organov ni zaslediti spletnih orodij (razen elektronskega naslova organa), ki bi mladim omogočala neposredno možnost spletne komunikacije s predstavniki organov, (formaliziran) postopek posvetovanja, itd.

Spričo navedenega kaže v prihodnje razmisliti o posodobitvi spletnih strani nosilcev javnega

²⁵ Laura Praprotnik. 2011. Instrumenti vključevanja mladih na lokalni ravni. Ljubljana: Pravno informacijski center nevladnih organizacij, Ministrstvo za šolstvo in šport.

²⁶ http://www.ursm.gov.si/si/delovna_podrocja/mladinska_politika/svet_vlade_rs_za_mladino/

interesa v mladinskem sektorju na državni ravni v smeri jasne predstavitve struktur oblikovanja politik (po možnosti tudi shematično), vključno s predstavitvijo in izvedbo različnih spletnih možnosti sodelovanja mladih pri oblikovanju aktualnih stališč in politik v mladinskem sektorju. Pri tem kot vzor oz. model lahko služi uporaba oz. izkušnje pri uporabi informacijsko komunikacijskih tehnologij (IKT) na lokalni ravni v posameznih slovenskih občinah (spletni forumi, interaktivni spletni portali, elektronske ankete...), kar do določene mere omogoča pridobitev mnenja zastopanega telesa oz. ciljnih uporabnikov: mladih.

V okviru zgoraj podanega predloga oblikovanja in uporabe za področje mladinskega sektorja oz. mladinskih politik specializiranih spletnih orodij informiranja in komunikacije z nosilci javnega interesa v mladinskem sektorju na državni ravni ni mogoče mimo dejstva, da je državljanom na državni oz. vladni ravni kot primer sicer dobre prakse uporabe spletnih orodij v Sloveniji²⁷, na voljo spletno orodje [predlagam.vladi.si](http://www.predlagam.vladi.si) (dostopno na <http://www.predlagam.vladi.si>), s katerim upravlja Urad vlade RS za komuniciranje in ki omogoča krepitev dialoga med civilno družbo in državo ter vključitev državljanskih pobud v procese oblikovanja vladnih politik. Navedeno spletno orodje omogoča medsebojno izmenjavo stališč, pogledov in mnenj o javnih temah, ki jih določijo uporabniki sami. Uporabniki v predlogu opredelijo in predstavijo določeno vsebinsko zadevo v pristojnosti vlade, ki po njihovem mnenju ni ustrezno pravno-sistemsko urejena ter oblikujejo predlog za njeno ureditev. Objavljeni predlog lahko drugi uporabniki komentirajo ali ponudijo popravke predloga. Predloge, ki zberejo večinsko podporo sodelujočih, Urad vlade za komuniciranje posreduje pristojnemu vladnemu organu, ki je s sklepom vlade zavezan predlog proučiti in pripraviti odgovor, ki mora biti objavljen najkasneje v 30 dneh po posredovanju predloga pristojnemu organu. V navedenem postopku obravnave predlogov predstavnikov civilne družbe je pomembno, da se predlog s komentarji in dopolnitvami posreduje tudi pristojnemu organu, ki se lahko vključi v razpravo.

Predmetno spletno orodje sicer tudi mladim omogoča posredovanje predlogov vladi, vendar je orodje tako vsebinsko kot organizacijsko zastavljeno široko – za celotno delovno področje vlade ter predpostavlja iniciativo državljanov, ki pa morajo biti predhodno o orodju ustrezno informirani.

Spričo navedenega je za povečanje aktivne participacije mladih nujno:

- Povečanje intenzitete in kakovosti informiranja mladih o možnostih, oblikah spletne participacije (uporaba ustreznih sredstev informiranja)
- Oblikovanje, uvedba mladinskemu sektorju oz. za oblikovanje mladinskih politik prilagojenih spletnih orodij informiranja in komuniciranja, na centralni državni ravni, ki mlade sproti informira o aktivnostih na področju oblikovanja in sprejemanja mladinskih politik, jim omogoča izražanje mnenj, stališč, podajanje predlogov.
- Vzpostavitev in odzivno delovanje spletnih strani (lahko Urada za mladino ali kake druge, posebej izdelane spletne strani) z vsebujočim čim širšim spektrom spletnih orodij (prilagojenih interesom in potrebam mladih) naj po možnosti služijo kot centralna baza – zbir dobrih praks participacije (oblik, struktur, mehanizmov, učinkov, pa tudi pomanjkljivosti) na lokalni ravni v posameznih

²⁷ Praprotnik, Laura. 2011. Analiza nabora instrumentov za vključevanje mladih.

Dostopno prek: <http://www.mladi-in-obcina.si/index.php/gradivagrdiva/publikacijemop/572-analizanaborainstrumentovzavkljucevanjemladih>

občinah. Slednje omogoča prenos znanja, izkušenj posameznih lokalnih skupnosti na državno, centralno raven, prispeva k učinkovitejšemu oblikovanju mladinskih politik na nacionalni, s prenosom dobrih praks tudi v druge lokalne skupnosti pa tudi na lokalni ravni v čim širšem obsegu.

Mladinsko komunikacijsko informacijsko središče www.mlad.si

Korak naprej v zgoraj navedeni smeri, z namenom okrepitve podpornega okolja dejavnosti informiranja predstavlja s strani Urada RS za mladino zastavljen projekt vzpostavitve mladinskega komunikacijskega informacijskega središča oz. centralnega spletnega portala www.mlad.si, kot orodja za diseminacijo informacij ter kot samostojnega medija.

Namenjen je mladinskim organizacijam, mladim, posameznikom, ki delajo z mladimi, predstavnikom države in lokalnih skupnosti, medijem in širši javnosti. Lastnik Portala Mlad.si je [Urad RS za mladino](http://www.urad-rs.si). Od maja 2011 portal upravlja [Zavod Mladinska mreža MaMa](http://www.zavod-mladinska-mreza-mama.si), s katerim je Urad RS za mladino sklenil pogodbo o uredniški in novinarski podpori mladinskemu komunikacijskemu servisu www.mlad.si za leto 2012.²⁸

Uredništvo na portalu objavlja novice, mnenja, stališča organizacij za mlade, mladinskih organizacij, mladih ter ostalih akterjev, ki so relevantni za mladinski sektor, in so nacionalnega pomena.

Iz uredniške politike predmetnega portala²⁹ izhaja, da uredništvo osnovno objavlja novice organizacij, ki so pridobile sofinanciranje na letnem razpisu Urada RS za mladino, vključuje pa tudi novice in mnenja drugih organizacij, če je vsebina povezana z mladinskim sektorjem na nacionalnem nivoju. Uredništvo si pridružuje pravico, da vsebine ne objavi, v kolikor oceni, da ni relevantna za mladinski sektor, ter besedilo ustrezno skrajša in po potrebi lektorira. Organizacije lahko svoje novice posredujejo na elektronski naslov: info@mlad.si.

Upošteva zastavljeno³⁰ strukturo vsebin predmetnega portala oz. rubrik: »mladi«, »organizacije«, »mnenja«, »strukturirani dialog«, »mladi in svet«, »mladinski sektor«, kaže v prihodnje posebno pozornost posvetiti področju mladinskih politik³¹, med njimi tudi participaciji.

Smiselno je, da bi rubrika z vsebino na temo mladinskih politik oziroma participacije, (lahko tudi pod okriljem rubrike strukturirani dialog), vsebovala tudi shematičen, nazoren prikaz orodij, struktur in oblik participacije mladih tako na državni kot lokalni ravni, postala središče za zbir dobrih praks participacije mladih na lokalni ravni, omogočala izmenjavo informacij ciljnih zainteresiranih uporabnikov na predmetnem področju in ne nazadnje, postala zbirna točka potreb, interesov, želja mladih na horizontalnem nivoju mladinskih politik, ki jih predstavljajo mladinske vsebine v različnih resornih politikah - šolstvu, zaposlovanju, socialni, zdravstvu, kulturi, stanovanjski politiki itd. Na tej točki bi bilo smiselno uvesti sodelovanje mladih – organiziranih in neorganiziranih pri oblikovanju mladinskih politik s posameznih področij, v formalno določenem postopku z nosilci javnega interesa v mladinskem sektorju na državni ravni, z možnostjo postopnega prenosa oz. komunikacije in sodelovanja z nosilci javnega interesa tudi na lokalni ravni.

²⁸ <http://www.ursm.gov.si/>, <http://www.mlad.si/stran/9-Uredniska-politika>

²⁹ <http://www.mlad.si/stran/9-Uredniska-politika>

³⁰ Stanje portala z dne 04.02.2012

³¹ Evropska mladinska politika definira štiri osnovna področja mladinske politike: participacijo, informiranje, prostovoljno delo in boljše poznavanje mladine (oz. mladinske raziskave). Urad RS za mladino k navedenim področjem prišteva še neformalno izobraževanje in mobilnost mladih, ves skupek je definiran kot vertikalni nivo mladinske politike. Vir: spletna stran Urada RS za mladino

ZJIMS, s katerim je bil vzpostavljen temeljni normativni okvir za zagotavljanje javnega interesa v mladinskem sektorju v Sloveniji, pa poleg zgoraj navedenih nosilcev javnega interesa, v 9. členu opredeljuje tudi **subjekte javnega interesa v mladinskem sektorju:**

- mladinske organizacije,
- organizacije za mlade,
- mladinski svet na državni ravni
(vanj se združujejo nacionalne mladinske organizacije),
- mladinski sveti lokalnih skupnosti
(vanj se združujejo mladinske organizacije na lokalni ravni).

Za participacijo mladih tako na lokalni kot državni ravni je izredno pomembno, da sam zakon določa, da država in samoupravne lokalne skupnosti pri uresničevanju javnega interesa sodelujejo med seboj in z organizacijami v mladinskem sektorju, kar formalno vzpostavlja obveznost sodelovanja na predmetnem področju med nosilci in subjekti javnega interesa.

Za participacijo »organiziranih mladih« je ključno, da ZJIMS sistemsko ureja način uresničevanja javnega interesa v mladinskem sektorju, pogoje delovanja oz. podelitev statusa organizacij v mladinskem sektorju in način zagotavljanja finančne podpore programom in projektom za mlade, ki so v javnem interesu.

4.2 NACIONALNI PROGRAM ZA MLADINO

Upošteva določilo 16. člena ZJIMS, skladno s katerim Nacionalni program za mladino:

- predstavlja temeljni programski dokument, ki v skladu s tem zakonom opredeljuje prednostne naloge in ukrepe, ki so v javnem interesu v mladinskem sektorju,
- vsebuje programe, finančni načrt s prikazom stroškov in virov, nosilce, pričakovane razvojne učinke in kazalnike merjenja učinkov, obdobje in roke uresničevanja tega programa;
- predstavlja za vlado podlago za sprejem izvedbenih načrtov v skladu s sprejetim državnim proračunom,
- predstavlja podlago za sofinanciranje programov v mladinskem sektorju,

se kot nujen ukrep kaže čimprejšnji sprejem le tega.

Upošteva nadaljnje dejstvo, da nacionalni program za mladino sprejme Državni zbor Republike Slovenije na predlog vlade za obdobje kar devetih let in da predlog le tega pripravi ministrstvo v sodelovanju z organizacijami v mladinskem sektorju, je participacija »organiziranih« mladih na tej točki za participacijo mladih v prihodnje na tej točki ključna.³²

³² Skladno s prehodnimi in končnimi določbami oz. 32. člena ZJIMS Vlada predloži Nacionalni program za mladino v sprejem državnemu zboru v 18 mesecih po uveljavitvi tega zakona. Zakon je začel veljati 12.06.2010.

Trenutno je nacionalni program - Mladi na potezi v fazi intenzivne priprave v okviru ožje neformalne delovne skupine, ki jo sestavljajo predstavniki Urada RS za mladino, raziskovalcev in ključnih javnosti. V pripravo so aktivno vključena tudi pristojna resorna ministristva.³³

Sofinanciranje programov v mladinskem sektorju se skladno z določili ZJIMS izvaja na podlagi Nacionalnega programa za mladino, konkretno na podlagi **javnega razpisa**, ki se uporabi takrat, ko je smotrno vnaprej določiti le merila za ocenjevanje in vrednotenje predlogov programov v mladinskem sektorju, ter na podlagi javnega poziva³⁴, pri čemer se **javni poziv** uporabi za programe v mladinskem sektorju, ki jih izvajajo:

- organizacije v mladinskem sektorju, ki imajo status organizacij v javnem interesu v mladinskem sektorju,
- mladinski sveti in
- javni zavodi, ki delujejo v mladinskem sektorju.

Finančna sredstva se dodelijo za tiste programe, ki so v postopku ocenjeni oziroma ovrednoteni višje.

Javni poziv in javni razpis izvajajo Urad RS za mladino in ministristva, pristojna za področja, določena v Nacionalnem programu za mladino.

Postopek javnega razpisa in javnega poziva se izvaja v skladu z določili ZJIMS in Pravilnika o izvajanju Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju (Uradni list RS, št. 47/2011).³⁵

4.3 PRAVILNIK O IZVAJANJU ZAKONA O JAVNEM INTERESU V MLADINSKEM SEKTORJU

Pravilnik o izvajanju Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju je bil na podlagi ZJIMS sprejet 15.06.2011, veljati je začel 18.06.2011, podrobneje pa določa:

- pogoje za podelitev statusa organizacij v javnem interesu v mladinskem sektorju,
- postopek izbire upravičencev do sofinanciranja v mladinskem sektorju ter
- merila in način podelitve državnih priznanj v mladinskem sektorju.

Postopke podelitve statusa organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju, izbire upravičencev do sofinanciranja v mladinskem sektorju in podelitve državnih priznanj v mladinskem sektorju vodi Urad Republike Slovenije za mladino, če z navedenim pravilnikom ni določeno drugače.³⁶

4.3.1 Status organizacije v javnem interesu

Za uresničevanje javnega interesa v mladinskem sektorju, vključno s sofinanciranjem programov v mladinskem sektorju, je ključna pridobitev statusa organizacije, ki deluje v javnem interesu v

³³ Spletna stran Urada RS za mladino:
http://www.ursm.gov.si/si/naslovnica/nacionalni_program_mladi_na_potezi/

³⁴ 18. člen ZJIMS

³⁵ Za sofinanciranje programov v mladinskem sektorju iz sredstev kohezijske politike Evropske skupnosti se uporabljajo predpisi, ki se nanašajo na izvajanje postopkov pri porabi sredstev evropske kohezijske politike.

³⁶ 2. člen Pravilnika o izvajanju Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju

mladinskem sektorju.

Pogoje in postopek pridobitve navedenega statusa določa Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju, pogoje pa še podrobneje Pravilnik o izvajanju Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju.

Mladinski svet na državni ravni ter mladinski sveti na lokalni ravni pridobijo status organizacije, ki deluje v javnem interesu v mladinskem sektorju, z registracijo.³⁷

O podelitvi statusa organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju odloča ministrstvo, pri čemer morajo organizacije v mladinskem sektorju izpolnjevati naslednje zakonske pogoje³⁸:

- da redno izvajajo mladinske programe oziroma programe za mlade (programe v mladinskem sektorju) na področjih mladinskega sektorja iz 4. člena ZJIMS;
- da izkazujejo pomembnejše dosežke pri razvoju in povezovanju mladinskega dela in
- da razpolagajo z ustreznimi materialnimi in človeškimi zmogljivostmi za delovanje.

Poleg zgoraj navedenih splošnih pogojev morajo organizacije v mladinskem sektorju za pridobitev zgoraj navedenega statusa izpolnjevati tudi posebne pogoje glede na njihovo statusno pravno obliko, in sicer:

1. mladinska organizacija, ki je društvo oziroma zveza društev, ustanovljena v skladu z zakonom, ki ureja društva:

- izpolnjuje splošne pogoje za pridobitev statusa v javnem interesu v skladu z Zakonom o društvih;
- ima najmanj 90 odstotkov članstva v starosti do 29 let in 70 odstotkov članov vodstva v starosti od 15. do dopolnjenega 29. leta.

Ob izpolnjevanju vseh navedenih zakonskih pogojev mladinske organizacije iz te točke pridobijo **status društva v javnem interesu v mladinskem sektorju**.

2. mladinska organizacija, ki je organizirana kot sestavni del druge pravne osebe, in sicer društva, zveze društev, politične stranke ali sindikata:

- da ji je v temeljnem aktu zagotovljena avtonomija delovanja v mladinskem sektorju;
- ima najmanj 90 odstotkov članstva v starosti do 29 let in 70 odstotkov članov vodstva v starosti od 15. do dopolnjenega 29. leta;
- deluje v mladinskem sektorju neprekinjeno vsaj dve leti pred vložitvijo vloge za pridobitev statusa in
- da je zadnji dve leti pretežno izvajala programe v mladinskem sektorju.

Ob izpolnjevanju vseh navedenih zakonskih pogojev mladinske organizacije iz te točke pridobijo

³⁷ 15. člen ZJIMS

³⁸ 11. člen ZJIMS

status mladinske organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju.

3. druga pravna oseba zasebnega prava, in sicer zasebni zavod, ustanova ali zadruga:

- deluje v mladinskem sektorju neprekinjeno vsaj dve leti pred vložitvijo vloge za pridobitev statusa in

- je sredstva zadnji dve leti pretežno uporabljala za programe v mladinskem sektorju.

Ob izpolnjevanju vseh navedenih zakonskih pogojev organizacije iz te točke pridobijo **status organizacije za mlade v javnem interesu v mladinskem sektorju.**

Pravilnik o izvajanju Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju predpisuje, katera **dokazila o izpolnjevanju pogojev za pridobitev statusa delovanja v javnem interesu** morajo mladinske organizacije ali organizacije za mlade, opredeljene v šesti oziroma sedmi alineji 3. člena Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju priložiti k vlogi za pridobitev predmetnega statusa:³⁹

- dokazila o izpolnjevanju splošnih pogojev⁴⁰:
 - o rednem izvajanju mladinskih programov oziroma programov za mlade na področjih iz 4. člena zakona za obdobje zadnjih dveh let pred vložitvijo vloge,
 - izpolnjevanje pogojev glede obdobja neprekinjenega delovanja in glede pretežnega delovanja v mladinskem sektorju,
 - o razpolaganju z ustreznimi materialnimi in človeškimi zmogljivostmi za delovanje.

- Dokazila o članstvu⁴¹:
 - izpis iz evidence članstva, iz katerega je razvidno število in struktura članstva po starosti ter število in delež mladih v vodstvu (osebno ime, letnica rojstva in kraj prebivališča članov);
 - sklep pristojnega organa o višini letne članarine in načinu upoštevanja plačila članarine;
 - računovodski izpis o vplačilu članarine članov za tekoče leto oziroma obdobje enega leta.Na tem mestu – v zvezi s predložitvijo dokazil o članstvu se z vidika skladnosti z veljavno zakonodajo s področja varstva osebnih podatkov ter z vidika ustreznosti dokazovanja članstva zgolj z računovodskim izpisom o vplačilu članarine odpirajo številna vprašanja, ki jih kaže v prihodnje pozorno preučiti oz. razmisliti o dopolnitvi določil dokazovanja o članstvu z vidika dokazovanja z dodatnimi dokazili članstva – zlasti z ne/finančnega vidika.

- Dokazila o avtonomnosti mladinske organizacije:

skladno z 7. členom citiranega pravilnika mladinska organizacija, ki je organizirana v okviru druge pravne osebe (društva, zveze društev, politične stranke, sindikata), dokazuje izpolnjevanje pogojev glede avtonomnosti z veljavnim temeljnim aktom, iz katerega mora biti razvidna avtonomnost mladinske organizacije v okviru pravne osebe, ki se izkazuje s tem, da je v njem jasno opredeljeno:

- da je zagotovljena programska, organizacijska in poslovna samostojnost mladinske organizacije v mladinskem sektorju;
- da ima samostojen organ vodenja, ki ga imenuje članstvo te mladinske organizacije;
- da ima predstavnik mladinske organizacije pooblastilo za poslovanje v pravnem prometu v

³⁹ 5.- 9.člen ZJIMS

⁴⁰ 5. člen Pravilnika o izvajanju Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju; za izpolnjevanje vsakega od navedenih splošnih pogojev posebej predpisuje vrste dokazil.

⁴¹ 6. člen pravilnika

mladinskem sektorju, vključno z jasno opredelitvijo odgovornosti za namensko porabo finančnih sredstev, s katerimi ta mladinska organizacija razpolaga za izvajanje programov v mladinskem sektorju.

- dokazila za nacionalne mladinske organizacije so posebej določena v 8. členu pravilnika;
- dokazila za organizacije za mlade⁴²:

organizacija za mlade, ki je pravna oseba zasebnega prava, in sicer zasebni zavod, ustanova ali zadruga, dokazuje izpolnjevanje pogojev za pridobitev statusa organizacije v javnem interesu z dokumentacijo za dokazovanje izpolnjevanja splošnih pogojev, določeno v 5. členu pravilnika.

4.3.2 Status nacionalne mladinske organizacije⁴³

Mladinska organizacija, ki ima status društva oziroma mladinske organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju, na podlagi odločitve ministrstva pridobi status nacionalne mladinske organizacije, če ima najmanj 300 članic oziroma članov in je organizirana tako, da ima v statutu oziroma drugem internem aktu opredeljene notranje teritorialno organizirane enote, ki delujejo v večini statističnih teritorialnih enot v Republiki Sloveniji, določenih na ravni NUTS 3 v skladu s predpisi Evropske unije o skupni klasifikaciji teritorialnih enot.⁴⁴

Izpolnjevanje pogojev za pridobitev statusa nacionalne mladinske organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju se skladno z določili 8. člena Pravilnika o izvajanju Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju dokazuje s tem, da je iz temeljnega akta razvidno, da ima organizacija notranje teritorialno organizirane enote, ki delujejo v večini statističnih teritorialnih enot v Republiki Sloveniji, določenih na tretji ravni (NUTS 3) v skladu s predpisi o skupni klasifikaciji statističnih teritorialnih enot držav članic Evropske unije. Kot statistične teritorialne enote se štejejo naslednje: Pomurska, Podravska, Koroška, Savinjska, Zasavska, Spodnje posavska, Gorenjska, Notranjsko-kraška, Goriška, Obalno-kraška, Jugovzhodna Slovenija in Osrednjeslovenska. V dokazilih o članstvu (iz 6. člena pravilnika) morajo te organizacije imeti tudi opredelitev teritorialne pripadnosti članov po enotah.

4.3.3 Postopek podelitve statusa organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju

Postopek podelitve statusa organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju, ki ga izvaja Urad RS za mladino kot prvostopenjski upravni organ, se vodi v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku, zainteresirani vlagatelji pa ga sprožijo z uporabo aplikacije »Pridobitev statusa organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju«, na spletnem naslovu: <http://javniinteres.mlad.si/> <http://javniinteres.mlad.si/>.⁴⁵

Navedena spletna aplikacija nedvomno predstavlja pomemben korak naprej v smeri dostopnosti in olajšanja postopka oddaje vloge za pridobitev statusa organizacije v javnem interesu v mladinskem

⁴² 9. člen pravilnika

⁴³ 12. člen ZJIMS

⁴⁴ Mladinska organizacija iz prejšnjega stavka, katere člani so pripadniki italijanske ali madžarske narodne skupnosti oziroma romske skupnosti, si pridobi status nacionalne mladinske organizacije, ne glede na pogoje glede članstva in teritorialne organiziranosti.

⁴⁵ http://www.ursm.gov.si/si/naslovnica/javni_razpisi_in_pozivi/

sektorju – posebej ob upoštevanju pogostosti uporabe spletnih orodij s strani mladih.

Predhodno je potrebna registracija z davčno številko, ob oziroma po kateri vlagatelj prejme potrditveno poročilo z uporabniškim imenom in geslom, sledi prijava in izpolnjevanje obrazcev, zaključitev vloge – v tej točki se vloga avtomatsko elektronsko posreduje na naslov Urada RS za mladino. Vloga je nato potrebno natisniti, ob čemer natisnjena vloga na prvi strani vsebuje črtno kodo v znak elektronske zaključitve vloge. Kljub elektronskemu posredovanju zaključene vloge je natisnjeno vlogo oz. obrazce vseeno potrebno še podpisati in žigosati in jih z obveznimi prilogami priporočeno poslati na Urad RS za mladino.⁴⁶

Iz navedenega izhaja, da oddaja vloge v postopku za pridobitev predmetnega statusa ni v celoti informatizirana oz. mogoča s pomočjo spletnih orodij, zato velja v prihodnje postopek dopolniti oz. dodelati v tej smeri, v okviru elektronskih storitev javne uprave.

⁴⁶ <http://javniinteres.mlad.si/si/pomoc/>

5. URESNIČEVANJE JAVNEGA INTERESA V MLADINSKEM SEKTORJU NA LOKALNI RAVNI

Za uresničevanje **javnega interesa na lokalni ravni** so pristojni organi **samoupravne lokalne skupnosti**, na območjih, kjer avtohtono živijo pripadniki italijanske in madžarske narodne skupnosti, pa so nosilci javnega interesa v mladinskem sektorju njihove samoupravne narodne skupnosti.⁴⁷

Samoupravne lokalne skupnosti izvajajo mladinsko politiko na lokalni ravni skladno z lastnimi interesi, potrebami, zmožnostmi in okoliščinami, kot so število in struktura prebivalcev, ekonomska moč ter prostorske in kadrovske zmogljivosti v mladinskem sektorju, in sicer tako, da⁴⁸:

- sprejmejo lokalni program za mladino,
- ustanovijo delovno ali posvetovalno telo za mladinska vprašanja,
- finančno podpirajo programe v mladinskem sektorju in
- izvajajo druge ukrepe v mladinskem sektorju v skladu z zakonom.

Za **sofinanciranje** programov v mladinskem sektorju na lokalni ravni je tako za subjekte kot nosilce javnega interesa ključna zakonska opredelitev pravil postopka – skladno z določili 3. odstavka 27. člena ZJIMS se smiselno uporabljajo določila predmetnega zakona.

5.1 MLADINSKI SVETI LOKALNIH SKUPNOSTI

Mladinski sveti lokalnih skupnosti združujejo mladinske organizacije na lokalnem nivoju. Spodbujajo njihove dejavnosti, skrbijo za informiranje njihovega članstva in širše javnosti o politiki lokalne skupnosti, predvsem na področjih, ki zadevajo mlade. Preko mladinskih svetov lokalnih skupnosti lahko mladi povedo, kar mislijo, in vplivajo na odločitve, ki so za njih pomembne. V okviru mladinsko komunikacijskega središča mlad.si⁴⁹ in na spletnih straneh Mladinskega sveta Slovenije (<http://www.msls.si/sl/index.html>) je jasno razvidno, v katerih lokalnih skupnostih delujejo mladinski sveti, vključno s povezavami na morebitne spletne strani le teh:

- **Ajdovščina**
- **Cerknica**
- **Črnomelj**
- **Domžale**
- **Gornja Radgona**
- **Ivančna gorica**
- **Izola**
- **Kamnik**
- **Kranj**
- **Bele krajine**
- **Krško**

⁴⁷ 6. člen ZJIMS

⁴⁸ 27. člen ZJIMS

⁴⁹ <http://www.mlad.si/novica/862-Kdo-je-kdo-v-mladinskem-sektorju>

- Lendava
- Litija
- Ljubljana (mestna občina)
- Ljutomer
- Logatec
- Murska Sobota
- Nova Gorica
- Novo mesto
- Piran
- Ptuj (mestna občina)
- Rogaška Slatina
- Sevnica
- Slovenske Konjice
- Trebnje
- Velenje
- Vrhnika
- Zagorje ob Savi
- Železniki

Primer dobre prakse: Vzpostavitev spletne strani Mladinskega sveta Slovenije za mladinske svete⁵⁰

V okviru prenove spletnega komuniciranja je Mladinski svet Slovenije (MSS) konec leta 2011 pripravil spletno stran za mladinske svete lokalnih skupnosti: www.msls.si. Spletna stran je zaenkrat sicer še v fazi dodajanja vsebin, namenjena pa je osnovnim informacijam o mladinskih svetih, zbiranju primerov dobrih praks, literature ipd. Mladinski sveti na predmetni strani lahko objavljajo svoje novice (dogodke, ki jih pripravljajo, obvestila o sprejetih vsebinskih dokumentih, dosežke v okviru mladinske politike v svoji občini, obvestila o sejah najvišjega organa (zbor), o menjavah vodstva ipd.) in primere dobrih praks, za kar morajo MSS zaprositi za dostop do vmesnika, pri čemer prejmejo uporabniško ime in geslo ter navodila za uporabo.

Skladno z usmeritvijo na predmetni spletni strani MSS se »dobre prakse« nanašajo predvsem na uspešne in učinkovite dogodke in dosežke mladinskih svetov s področij:

- ustanavljanja mladinskih svetov,
- vplivanja na občinsko politiko,
- mobilizacije mladih oz. mladinskih organizacij v svoji občini,
- pridobivanja sredstev za programe,
- vidnejših projektov ipd.

Z vidika aktivne participacije mladih, njihovega organiziranja, mobiliziranja, vplivanja na oblikovanje in izvajanje lokalnih politik predmetna spletna stran za mladinske svete tako predstavlja pomembno priložnost tako za predstavitev, kot tudi za seznanitev, izmenjavo dobrih praks s ciljem učinkovitejšega, kakovostnega organiziranja, participiranja mladih, s končnim ciljem oblikovanja in sprejema ustreznih občinskih oz. mladinskih politik. Možnosti spletne objave občinskega dogajanja,

⁵⁰ <http://www.msls.si/sl/novice/3/1/spletna-stran-za-mladinske-svete-vzpostavljena>

problematike, izkušenj na zbirni, centralni spletni strani Mladinskega sveta Slovenije je še posebej pomembna ob upoštevanju dejstva, da ima izredno majhno število delujočih mladinskih svetov oblikovano oz. delujočo svojo spletno stran.

Vloga predmetne spletne strani je tako dvojna:

- stičišče, zbir dogajanja, aktivnosti, dobrih praks mladinskih svetov Slovenije,
- možnost objave, obveščanja o aktivnosti, dobrih praksah, izkušnjah brez stroškov postavitve in vzdrževanja spletnih strani posameznega mladinskega sveta.

5.2 MLADINSKI CENTRI

Ključnega pomena je, da sam Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju dejavnost mladinskih centrov nomotehnično vmešča v okvir (poglavja) uresničevanja javnega interesa na lokalni ravni.⁵¹

Citirani zakon v 28. členu mladinski center izrecno opredeljuje kot organizirano funkcionalno središče za mlade, ki ga zagotavlja lokalna skupnost ali druga pravna oseba javnega ali zasebnega prava oziroma fizična oseba, v katerem se izvajajo programi v mladinskem sektorju in mladinsko delo na lokalni ravni. Za jasno zakonsko opredelitev vloge in pomena mladinskih centrov v družbenem oziroma lokalnem okolju je ključno, da zakon določa tudi pristojnosti le teh:

- skrbijo za pogoje delovanja, druženja in drugih dejavnosti mladih posameznikov, ne glede na to, ali so člani mladinskih organizacij ali ne, in mladinskih organizacij lokalnih skupnosti;
- skrbijo za mladinsko infrastrukturo;
- zagotavljajo ustrezne prostorske pogoje in opremo za izvajanje mladinskega dela ter zagotavljajo ustrezno usposobljenost kadrov za podporo mladinskemu delu;
- nudijo pogoje za razvoj ustvarjalnih in kritičnih mladih posameznikov;
- razvijajo in izvajajo programe na področju informiranja in svetovanja ter neformalnega učenja;
- sodelujejo pri izvajanju mobilnosti mladih, prostovoljnem mladinskem delu, aktivnem državljanstvu, raziskovalnem delu mladih in pri povezovanju na mednarodni ravni in
- dajejo podporo drugim programom v mladinskem sektorju v lokalnem okolju.

⁵¹ 28.člen ZJIMS

6. PRIMERI DOBRE PRAKSE PARTICIPACIJE MLADIH NA NACIONALNI RAVNI

6.1 Spletno posvetovanje

V Sloveniji je v okviru procesa strukturiranega dialoga v sklopu danskega predsedovanja decembra lani in januarja 2012 med mladimi od 15 do 30 let potekal **spletni posvet na temo »Ustvarjalnost in inovacije znotraj demokratičnega procesa«** s poudarkom na ustvarjalnosti za aktivno udeležbo mladih v družbi.⁵²

V januarju in februarju 2012 je ekipa, ki skrbi za izvajanje procesa strukturiranega dialoga v Sloveniji, na zgoraj navedeno temo izpeljala **spletno posvetovanje**, v okviru česar so bili pripravljene trije različni vprašalniki ter posredovani trem različnim ciljnim skupinam. Mladim je bila namenjena oz. po različnih informacijskih oz. komunikacijskih kanalih (predvsem preko mladinskih organizacij) posredovana spletna anketa. Poleg navedenega je bil prilagojen vprašalnik posredovan tudi nacionalnim mladinskim organizacijam ter strokovnjakom s področja participacije mladih. Poročilo s povzetki spletnega posvetovanja so bili posredovali Evropskemu mladinskemu forumu in danskemu predsedstvu EU ter Uradu RS za mladino.⁵³ Ključni temi posveta sta bili vprašanje, kaj je tisto, kar bi mlade prepričalo, da bi se redno udeleževali volitev ter vprašanje, na kakšen način vključiti t.i. neorganizirano mladino, da bi bili v družbi bolj (aktivno) prisotni.

V okviru predmetnega posveta je večina mladi izpostavila, da bi možnost **elektronskega glasovanja** na volitvah prispevala k večji volilni udeležbi. Izraženo je bilo mnenje, da bi (predvolilne) kampanje (predvsem mladih kandidatov) v večji meri lahko potekale tudi preko spleta, predvsem preko **socialnih omrežij**, kjer se mladi vedno več zadržujejo, vedno več poudarka naj bi bilo na **vsebini programa**, ki ga določena stranka oz. predstavnik zagovarja, zato naj kampanje ne obsega (le) promocijo preko »jumbo« plakatov. Poudarjena je bila tudi možnost in pomembnost vključevanja mladih v lokalnih, nacionalnih in mednarodnih političnih organih. Nekaterim se zdi primerno ozavestiti državljansko odgovornost tudi preko formalnega izobraževalnega sistema, torej pri **pouku v šolah**.

Mladi so v spletni anketi nadalje izpostavili, da je najprej potrebno raziskati, kakšne so resnične potrebe neorganizirane mladine, kot primer dobre prakse so izpostavili **mladinske centre** in **medvrstniško izobraževanje**, poleg tega pa vidijo priložnost v **sodelovanju s šolami**. Veliko bi

⁵² <http://www.mlad.si/novica/1194-Mladi-o-mladih>; Vir: Mreža MaMa

Gre za aktivnosti v okviru sodelovanja Mladinskega sveta Slovenije in Mreže MaMa pri projektu strukturiranega dialoga na evropski, nacionalni in lokalni ravni v okviru drugega 18-mesečnega cikla predsedovanja držav članic Evropski uniji (Poljska-Danska-Ciper), ki poteka med 1. julijem 2011 in 31. decembrom 2012.

⁵³ Vir: Ekipa strukturiranega dialoga v Sloveniji; <http://www.mlad.si/novica/1170-Potek-nacionalnega-posvetovanja-v-okviru-Danskega-predsedovanja>

Poročilo spletnega posvetovanja v okviru danskega predsedovanja je dostopno na spletni strani: http://mlad.si/files/Report%20form_Structured%20dialogue_Slovenia.pdf

pripomogla tudi skupna vizija vseh mladinskih organizacij.

Za participacijo na lokalni ravni je pomembno izpostaviti tudi s strani mladih predlagano **spodbujanje sodelovanja z občinami** z vidika zelo pomembne možnosti (so)financiranja mladinskih programov in/ali mladinskih organizacij mladih.⁵⁴

Navkljub dejstvu, da je bilo predmetno posvetovanje izvedeno zgolj na nacionalni ter ne na regionalni in lokalni ravni ter da v danem primeru ni mogoče govoriti o reprezentativnem vzorcu, na katerem je bilo posvetovanje izvedeno – neposredno je v posvetovanju sodelovalo cca 200 mladih, posredno, z upoštevanjem (ponderiranjem) odgovorov predstavnikov v reprezentativnih nacionalnih organizacijah ter organizacij članic nacionalnega mladinskega sveta pa 43830 mladih⁵⁵, pa rezultati oz. ugotovitve le tega predstavljajo koristno izhodišče raziskovanja, ugotavljanja in nenazadnje uvajanja novih, izboljšanih oz. ustreznih instrumentov in pristopov na poti izboljševanja aktivne participacije mladih širše – tako na lokalni kot regionalni ravni.

6.2 Posvetovanja predstavnikov ministrstev, vladnih služb in mladinskih organizacij

12. oktobra 2011 se je v prostorih Ministrstva za šolstvo in šport odvil tretji posvet predstavnikov ministrstev, vladnih služb in mladinskih organizacij, pri čemer je temo enega od treh omizij tokratnega posveta predstavljal prav strukturirani dialog.

Navedeno aktivnost pripravlja [Center nevladnih organizacij Slovenije – CNVOS](#) kot konzorcijski partner v projektu [Zavedno mladi](#). Gre za koncept dva do tri-krat letno izvedenih srečanj, na katerih so prisotni stalni predstavniki ministrstev in uradov ter čim bolj stalni predstavniki mladinskih organizacij. Sektor nevladnih organizacij sporoči svoje ideje, probleme in predstavi svoje aktivnosti odločevalcem, ki sprejemajo zakonodajo, vodila, resolucije,.. , ki naj bi te ideje, probleme,... upoštevali pri pripravi.⁵⁶

Koncept tovrstnih posvetovanj – tako z vsebinskega kot organizacijskega vidika kaže kot primer dobre prakse v prihodnje razširiti tudi na regionalno in lokalno raven, pri čemer so ključni oz. potencialni akterji stalni predstavniki lokalnih oblasti ter stalni predstavniki mladinskih organizacij na lokalni ravni oz. mladinskih svetov lokalnih skupnosti.

⁵⁴ <http://www.mlad.si/novica/1194-Mladi-o-mladih>; Vir: Mreža MaMa

⁵⁵ Poročilo spletnega posvetovanja, ki je dostopno na spletni strani: http://mlad.si/files/Report%20form_Structured%20dialogue_Slovenia.pdf

⁵⁶ <http://www.mlad.si/novica/817-Porocilo-s-Tretjega-posveta-predstavnikov-ministrstev%2C-vladnih-sluzb-in-mladinskih-organizacij>

7. PRIMERI DOBRE PRAKSE PARTICIPACIJE MLADIH NA LOKALNI RAVNI

7.1 Komisija za mladinsko politiko Skupnosti občin Slovenije

Za učinkovit napredek občin pri razvoju in uveljavljanju mladinske politike in programov razvoja mladinskega dela v občinah skrbi komisija za mladinsko politiko, katere konstitutivna seja se je 7.11.2011 odvila v Velenju. Predmetna komisija svetuje predsedstvu Skupnosti občin Slovenije (SOS).⁵⁷

7.2 Projekt „Dialog mladih“

Projekt „Dialog mladih“ je nastal s sodelovanjem Mladinske mreže MaMa in Mladinskega sveta Slovenije in je namenjen vzpostavitvi strukturiranega dialoga mladih z »odločevalci« in obratno. Enega od namenov predmetnega projekta predstavlja vzpostavitev prostora oz. okolja za mlade, ki bi jim omogočilo osebni in neposredni stik z ljudmi, ki imajo v rokah ustrezne vzvode odločanja. Projekt ne bo potekal zgolj na lokalni, temveč tudi na regionalni in nacionalni ravni ter na ravni Evropske unije. V projekt naj bi se vključilo kar 60 lokalnih skupnosti in tako v času trajanja projekta v aktivnosti vključilo 30 tisoč mladih. Eden od ciljev projekta je poleg aktivne participacije mladih tudi program za spodbujanje zaposlovanja mladih.⁵⁸

7.3 Projekt „Mladi odpiramo prostor: Vzpostavljanje in razvoj lokalnih mladinskih politik“

Mladinski svet Ajdovščina je s 16 partnerji (mladinskimi organizacijami, šolami in drugimi organizacijami) leta 2009 ustanovil konzorcij, ki se v štiriletnem projektu posveča krepitevi lokalnih mladinskih politik. V tem obravnava mladinske organizacije kot steber lokalnih politik ter področne mladinske politike, kot so stanovanja mladih, zaposlovanje, prosti čas in družbeno-kulturne dejavnosti, mobilnost, izobraževanje in usposabljanje, varovanje in urejanje okolja, ipd.⁵⁹ V okviru predmetnega projekta je bilo izdanih precej gradiv in dokumentov⁶⁰: Analiza mladinskih politik po občinah⁶¹, Analiza nabora instrumentov vključevanja mladih⁶², Instrumenti vključevanja mladih na lokalni ravni⁶³, Bela knjiga: Vključevanje mladih v oblikovanje lokalnih politik⁶⁴, Kazalniki

⁵⁷ <http://www.mlad.si/novica/939-Zasedala-Komisija-za-mladinsko-politiko-Skupnosti-obcin-Slovenije>

⁵⁸ <http://www.mlad.si/novica/939-Zasedala-Komisija-za-mladinsko-politiko-Skupnosti-obcin-Slovenije>

⁵⁹ Več na spletni strani projekta »Mladi odpiramo prostor: Vzpostavljanje in razvoj lokalnih mladinskih politik«: <http://www.mladi-in-obcina.si/>

⁶⁰ <http://www.mladi-in-obcina.si/index.php/gradivagradiva/publikacijemop>

⁶¹ Lea Lebar, Igor Ranc. <http://www.mladi-in-obcina.si/index.php/gradivagradiva/publikacijemop/564-analiza-mladinskih-politik-po-obcinah>

⁶² Laura Praprotnik. Analiza nabora instrumentov vključevanja mladih. <http://www.mladi-in-obcina.si/index.php/gradivagradiva/publikacijemop/572-analisanaborainstrumentovzvkljucevanjemladih>

⁶³ Laura Praprotnik. Instrumenti vključevanja mladih na lokalni ravni.

dobrega delovanja mladinskih svetov lokalnih-skupnosti⁶⁵, itd., ki so namenjeni tako mladim kot predstavnikom lokalnih oblasti s ciljem izboljšanja aktivne participacije mladih na lokalni ravni.

Na področju predstavitve dobrih praks je potrebno posebej izpostaviti leta 2011 v okviru predmetnega projekta izdano publikacijo »Transverzala mladinskih organizacij«⁶⁶, ki predstavlja zbirko primerov dobrih praks različnih mladinskih struktur v Sloveniji in je namenjena spoznavanju organizacij, ki krojijo in izboljšujejo družbeno življenje ter krepijo družbeno zavest mladih.

Eden pomembnejših zastavljenih ciljev projekta predstavlja tudi nastanek oz. izdaja zbornika „Lokalnih mladinskih politik“, ki je namenjen občinam in ostalim zainteresiranim, v njem bodo zbrani ukrepi s področja lokalnih mladinskih politik. Zborniku se pridružuje certifikat „Mladim prijazna lokalna skupnost“, katerega ključni namen je vzpodbuda občinam pri razvoju občinskih mladinskih politik za mlade. Občine, ki bodo kandidirale za predmetni certifikat, bodo morale izpolnjevati več pogojev, kot je politika izobraževanja, mobilnost, zaposlovanje mladih, stanovanjska politika, informiranje ter finančno in infrastrukturno podpirati mladinske organizacije in mladinske centre.⁶⁷

7.4 Projekt »Občinski uslužbenci in mladi«, Zavod Mladinska mreža MaMa⁶⁸

Primer dobre prakse nedvomno predstavlja projekt Zavoda Mladinska mreža MaMa: »Občinski uslužbenci in mladi« ki je v sodelovanju z Ministrstvom Republike Slovenije za javno upravo povezal mlade in občinske uslužbenke, na podlagi česar je bila v letu 2011 tudi izdana publikacija z naslovom Občinski uslužbenci in mladi skupaj na delu⁶⁹.

Predmetni projekt je potekal v devetih slovenskih mestih (Celje, Kočevje, Maribor, Slovenske Konjice, Šentjur, Nova Gorica, Litija, Zagorje ob Savi in Novo mesto). V okviru projekta so mladi spoznali občinske uslužbenke, z njimi sodelovali pri zanimivih projektih ter načrtovali in razvijali skupne zamisli za delo v prihodnje. Dobili so vpogled v delo predstavnikov občin. Na drugi strani so občinski uslužbenci mladim predstavili lastne poglede in izkušnje s področja mladinske politike, se seznanili s problemi in ovirami, s katerimi srečujejo mladi in njihove organizacije. Ključno je, da je sodelovanje med mladimi in uslužbenci občine potekalo na temeljih prostovoljstva, saj je tako mogoče vzpostaviti resnično najbolj pristne in iskrene odnose. Projekt je temeljil na treh korakih:

- spoznavanje,
- sodelovanje,
- načrtovanje.

<http://www.mladi-in-obcina.si/index.php/gradivagradiva/publikacijemop/571-istrumentivkljuevanjamladihnalokalniravni>

⁶⁴ <http://www.mladi-in-obcina.si/index.php/gradivagradiva/publikacijemop/548-bela-knjiga-vkljuevanje-mladih-v-oblikovanje-lokalnih-politik>

⁶⁵ <http://www.mladi-in-obcina.si/index.php/gradivagradiva/publikacijemop/549-kazalniki-dobrega-delovanja-mladinskih-svetov-lokalnih-skupnosti>

⁶⁶ TRANSVERZALA mladinskih organizacij. 2011. Ajdovščina: Mladinski svet. <http://mladi-in-obcina.si/images/stories/fajli/transverzala-web.pdf>

⁶⁸ <http://www.mreza-mama.si/aktivnosti/97>

⁶⁹ Publikacija dostopna na spletni strani Zavoda MaMa: http://www.mreza-mama.si/static/images/usrupl/Publikacije/publikacija_koncna_varianta_01112011_ss.pdf

Najpomembnejši učinek navedenega in podobnih projektov predstavlja vzpostavitev zaupanja, povezav, komunikacije in dialoga med predstavniki lokalnih oblasti ter mladimi – organiziranimi in neorganiziranimi, saj navedeno pomeni predpogoj za vzpostavitev učinkovite in aktivne participacije mladih pri oblikovanju in sprejemanju lokalnih politik.

Upoštevanje pozitivne učinke in rešitve predmetnega projekta kaže izkušnje projekta, zlasti pomen prostovoljstva za vzpostavitev trajnega, strukturiranega, dolgoročnega in učinkovitega dialoga med predstavniki lokalnih oblasti in mladimi, razširiti tudi na druge občine oziroma na letno lokalno raven v Sloveniji.

7.5 Skupnost občin Slovenije - možnost izmenjave dobrih praks participacije mladih na lokalni ravni

Spričo svoje funkcije, namena in pristojnosti primeren prostor oziroma institucijo za izmenjavo dobrih praks, posvetovanje občin oz. predstavnikov lokalnih oblasti o participaciji mladih na lokalni ravni predstavlja tudi Skupnost občin Slovenije kot največje reprezentativno združenje lokalnih skupnosti v Sloveniji, ki šteje 173 občin članic oz. spletna stran predmetne skupnosti.⁷⁰

Dejstvo je, da Skupnost občin Slovenije skozi občine članice pokriva več kot 90% vseh prebivalcev RS. Člane združenja združuje prepričanje, da je za razreševanje mnogih problemov, s katerimi se občine srečujejo potrebno sodelovati, izmenjavati izkušnje, širiti vedenje in znanje ter združevati moči, saj so le tako lahko močnejše.⁷¹

Spričo navedenega predmetno združenje predstavlja pomemben potencial na strani oblikovalcev lokalnih politik in predstavnikov lokalnih oblasti, saj ponuja prostor – stičišče za izmenjavo izkušenj, dobrih praks s področja participacije mladih na lokalni ravni – vse s ciljem oblikovanja in sprejema ustreznih, legitimnih mladinskih politik ter odločitev na lokalni ravni nasploh.

Dodatno možnost vključitve oziroma izmenjave dobrih praks participacije predstavlja tudi spletni portal <http://www.obcine.net>.

⁷⁰ <http://www.skupnostobcin.si/>

⁷¹ <http://www.skupnostobcin.si/>

8. EVALVACIJA REALIZACIJE PRIPOROČIL IN UKREPOV

V Beli knjigi o vključevanju mladih v oblikovanje lokalnih politik⁷² so bila na podlagi pregleda evropskega (EU) in slovenskega institucionalnega okvirja ter ocene stanja in analize izbranih tveganj aktivne participacije mladih na lokalni ravni v Republiki Sloveniji izdelana priporočila in predlagani posamezni ukrepi za vzpostavitev ter povečanje kakovosti in intenzitete vključevanja mladih na slovenski lokalni ravni.

OCENA REALIZACIJE PRIPOROČIL:

NUJNI UKREPI

ZAKONODAJALEC

1. Sprejem krovnega zakona o mladini - Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju

18.05.2010 je bil sprejet Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (Ur.l. RS, št. [42/2010](#); ZJIMS), ki je pričel veljati 12.06.2010.

Na podlagi predmetnega zakona je bil 15.06.2011 sprejet **Pravilnik o izvajanju Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju** (Ur.l. RS, št. [47/2011](#)), ki je pričel veljati 18.06.2011.

2. Oblikovanje in sprejem ustreznih sprememb Zakona o mladinskih svetih, ki bodo omogočile širšo participacijo mladih pri oblikovanju politik na lokalni ravni

18.05.2010 je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o mladinskih svetih (Ur.l. RS, št. [42/2010](#); ZMS-A), ki je pričel veljati 12.0.2010.

Predmetna novela Zakona o mladinskih svetih med drugim:

- predstavlja uskladitev z vsebino systemskega zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju,
- na novo opredeljuje združevanje in sodelovanje mladinskih organizacij v Mladinski svet Slovenije in mladinske svete lokalnih skupnosti,
- spreminja del obvezne vsebine temeljnega akta Mladinskega sveta Slovenije in mladinskih svetov lokalnih skupnosti, spreminja določila o pooblastilih in dejavnosti Mladinskega sveta Slovenije in mladinskih svetov lokalnih skupnosti,
- za finančno in materialno poslovanje Mladinskega sveta Slovenije in mladinskih svetov lokalnih skupnosti predpisuje smiselno uporabo določb zakona, ki ureja društva,
- uvaja nadzor nad izvajanjem določb predmetnega zakona, ki ga izvajajo organi, ki so pristojni za nadzor nad izvajanjem zakona, ki ureja društva;
- skladno s spremembo valute usklajuje kazenske določbe zakona.

⁷² Laura Praprotnik, Primož Šporar. 2010

Skladno s prehodnimi in končnimi določbami predmetne novele zakona (89.člen ZMS-A) morajo članice Mladinskega sveta Slovenije izpolniti pogoje za članstvo v skladu s prvim odstavkom 2. člena zakona v treh letih po uveljavitvi zakona, ki ureja javni interes v mladinskem sektorju. Članice mladinskih svetov lokalnih skupnosti morajo izpolniti pogoje za članstvo v skladu z drugim odstavkom 2. člena zakona v treh letih po uveljavitvi tega zakona. Članici, ki na novo določenih pogojev za članstvo ne izpolni, preneha članstvo v Mladinskem svetu Slovenije oziroma v mladinskem svetu lokalne skupnosti.

Mladinski svet Slovenije (MSS) je svoj statut uskladal s spremembami zakonodaje na 20. seji Zbora MSS dne 8. decembra 2011.⁷³

LOKALNA SKUPNOST

3. Sprejem dokumentov, ki opredeljujejo javni interes za področje mladinskega dela

Skladno s prvo alineo drugega odstavka 27. člena Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju samoupravna lokalna skupnost lahko uresničuje mladinsko politiko na lokalni ravni tudi tako, da sprejme **lokalni program za mladino**.

Iz Analize mladinskih politik po občinah v Sloveniji⁷⁴, izvedene na podlagi spletne ankete v letu 2011, ki jo je v celoti sicer izpolnilo 46% (97) slovenskih občin izhaja, da 90% v anketi sodelujočih občin nima sprejetega Odloka o mladini, 93% pa tudi ne lokalne strategije za mlade. Oba akta imajo sprejete občine Velenje, Radlje ob Dravi in Mestna občina Maribor. Odlok o mladini imajo sprejete občine Hrastnik, Sežana, Nova Gorica, Kobilje, Ajdovščina in Mestna občina Murska Sobota, Lokalno strategijo za mlade pa Mestni občini Krško in Kranj ter Cerknica.

Iz raziskave, izvedene v letu 2009 in 2010 s strani mladinske mreže Mama, katere ugotovitve so povzete v publikaciji Mladinsko delo in mladinska politika na lokalni ravni⁷⁵, izhaja ugotovitev, da občine načeloma ne sprejemajo oz. so redke občine, ki sprejmejo mladinsko lokalno strategijo, in sicer iz razlogov:

- majhno število mladih, ki se odpravijo na šolanje v druge občine,
- prepuščanje izvedbe mladinskih dejavnosti različnim mladinskim iniciativam, s sofinanciranjem društev zagotovijo minimalno občinsko udeležbo ali pa
- občine ustanovijo javni zavod, ki je pooblaščen, da pripravlja program za mlade.⁷⁶

⁷³ <http://www.mss.si/sl/novice/659/2012/novi-statut-mladinskega-sveta-slovenije>
<http://www.mss.si/datoteke/dokumenti/MSS-135-11-statutMSS.pdf>

⁷⁴ Zveza Študentskih klubov Slovenije: Analiza mladinskih politik po občinah v Sloveniji; poročilo: Lea Lebar, vprašalnik: Igor Ranc;
<http://www.mladi-in-obcina.si/index.php/gradivagradiva/publikacijemop/564-analiza-mladinskih-politik-po-obcinah>

⁷⁵ Karmen Murn. 2011. Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad Republike Slovenije za mladino.

Dostopno na spletni strani:
http://www.mlad.si/files/knjiznica/mladinsko_delo_in_mladinska_politika_na_lokalni_ravni.pdf

⁷⁶ Analiza mladinskih politik po občinah v Sloveniji, str. 58

Tudi pojem strategije za mlade je v občinah razumljen precej raznoliko.

Na področju lokalnih programov oz. strategij za mlade velja izpostaviti naslednje občine oz. njihove programe⁷⁷:

- Mestna občina Maribor:
Lokalni program mladih v Mestni občini Maribor za 2010–2012;
- Velenje: Mladi v korak s časom 2010–2015;
- Občina Šentjur: Program mladinskega dela Občine Šentjur za obdobje 2008-2013.

Navedene strategije se med seboj razlikujejo glede na:⁷⁸

- pripravjalca (Urad za kulturo in mladino skupaj z lokalnim mladinskim centrom in mladimi (Maribor), mladinski svet in mladinski center v povezavi z mladimi (Velenje) ali pa razvojna agencija z mladimi - Šentjur),
- obdobje, za katere so pripravljene (3 leta, 5 let),
- upoštevanje kazalnikov uspešnosti - poleg akcijskih načrtov (dve strategiji ne predvidevata, ena pa),
- izvajanje evalvacije (ali se sploh izvaja, pristojnost), nadzorovanje izvedbe (Urad za kulturo in mladino - Maribor, v Velenju je to predmet razpisa, v Šentjurju to ni predvideno),
- na finančno konstrukcijo.

3 Vzpostavitev organa za mladinska vprašanja pri svetu samoupravne lokalne skupnosti

4 vzpostavitev upravnega organa, pristojnega za mladino, znotraj izvršnega organa samoupravne lokalne skupnosti

Prvotna verzija predloga Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju (ZJIMS)⁷⁹ je v 12. členu predvidela določilo, da je mladinska politika na lokalnih ravneh v pristojnosti samoupravnih lokalnih skupnosti ter da samoupravna lokalna skupnost vzpostavi organ za mladinska vprašanja pri svetu samoupravne lokalne skupnosti in tudi ustrezen upravni organ, pristojen za mladino, znotraj izvršnega organa samoupravne lokalne skupnosti.

Sprejeti in veljavni ZJIMS tovrstnih določil ne vsebuje. V četrtem odstavku 6. člena določa le, da so v mladinskem sektorju za uresničevanje javnega interesa v mladinskem sektorju na lokalni ravni pristojni organi samoupravne lokalne skupnosti.

Iz Analize mladinskih politik po občinah v Sloveniji⁸⁰ izhaja zaskrbljujoče dejstvo, da večina v anketi odzivnih občin (88%) nima Odbora za mladino občinskega sveta.

⁷⁷ Več v Analizi mladinskih politik po občinah v Sloveniji, str.58-63

⁷⁸ Analiza mladinskih politik po občinah v Sloveniji, str. 63

⁷⁹ MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT, URAD RS ZA MLADINO;
http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/zakonodaja/pdf/Mladina/Zakon_javni_interes_mladinski_sektor_8_12_09.pdf

⁸⁰ <http://www.mladi-in-obcina.si/index.php/gradivagradiva/publikacijemop/564-analiza-mladinskih-politik-po-obcinah>

Izmed ostalih občin se z vprašanjem mladinske problematike najpogosteje ukvarja *Odbor za družbene dejavnosti, Komisija za mladinsko dejavnost, pa tudi Odbor za kulturo, šolstvo in šport*. Kar 90 % v predmetni anketi sodelujočih občin nima Komisije za mladinska vprašanja (90%), medtem ko ima peščica občin (Velenje, Slovenj Gradec, Kranj, Radovljica, Oplotnica in Maribor) tako Odbor za mladino občinskega sveta kot tudi Komisijo za mladinska vprašanja.

Komisije za mladino, delovno telesa občinskega sveta ter odbori za mladino predstavljajo posvetovalne strukture, ki spremljajo mladinsko delo v lokalni skupnosti, analizirajo stanje mladine, predlagajo strategije in spremljajo izvedbo strategij. Spričo navedenega položaja so dober sogovornik mladini kot tudi vladnim in političnim strukturam.⁸¹

Analiza stanja na lokalni ravni kaže, da se v občinah z mladino ukvarja precej pester nabor organov, komisij in drugih struktur oz. institucij.⁸²

- komisija za mladinska vprašanja,
- komisija za mladino,
- odbor za mladino (kot posvetovalno telo občinskega sveta),
- (posebno) delovno telo občinskega sveta, ki spremlja potrebe/zahteve mladih, občinskemu svetu daje pobude in mnenja s področja mladinskih politik oz. problematike, itd.,
- urad za mladino, idr.

Poleg komisij in odborov so za pripravo mladinske politike zadolženi oziroma pristojni tudi uradi, ki pa so zlasti zadolženi za izvajanje mladinske politike. Za razliko od komisij in odborov je njihova narava manj posvetovalna in bolj izvršilna. Uradi v praksi pripravljajo strategije in razvojne programe, nadzorujejo izvajanje le teh, itd. Urade pogosteje zasledimo v mestnih občinah.

Poleg navedenih struktur je s pristojnostmi na področju mladinskih politik v posameznih občinah mogoče zaslediti še:

- posebnega svetovalca za mladinska vprašanja⁸³, ki pripravlja in izvaja letni razpis za sofinanciranje mladinskih programov in projektov, pripravlja in izvaja druge javne razpise in javne pozive, vodi upravne postopke na področju dela z mladimi, pripravlja in spremlja predpise, ukrepe na področju mladinskega sektorja, skrbi in izvaja nadzor nad uresničevanjem programov in porabo sredstev, namenjenih za mladinske programe in programe za mlade, spremlja položaj mladih v občini, sodeluje in koordinira organizacije v mladinskem sektorju ter opravlja druge naloge s področja dela z mladimi.

Funkcije in naloge navedenega svetovalca so običajno pretežno izvajalske, manj pa svetovalne.

- Mladinski center kot npr. notranja organizacijska enota v okviru zavoda za šport, ki izvaja siceršnje dejavnosti mladinskih centrov, ne ukvarja pa se s strateškim planiranjem

⁸¹ Mladinsko delo in mladinska politika na lokalni ravni, 74

⁸² Mladinsko delo in mladinska politika na lokalni ravni, 75-78

⁸³ Mladinsko delo in mladinska politika na lokalni ravni, 79

mladinske politike.

- Javni zavod kot npr. javni zavod za šport, kulturo, turizem in mladino.
- Razvojni agencija, itd.

Mladinski centri, javni zavodi in različne pooblaščen organizacije skrbijo za financiranje, podporo mladinskemu sektorju ter izvajajo dejavnosti organizacij za mlade, ne oblikujejo pa mladinskih politik.

Najpogosteje v praksi različne organizacije in osebe, s strani občine pooblaščen za posamezne aktivnosti s področja mladinskih politik, pripravljajo in izvajajo javne razpise in pozive z namenom izvajanja sofinanciranja mladinskih programov in dejavnosti za mlade ter spremljajo delovanje javnih zavodov.

5 Vzpostavitev atraktivnih in inovativnih informativnih orodij za vključevanje mladih na lokalni ravni - kombinacija IKT orodij

(npr. prenos <http://www.predlagam.vladi.si> tudi na lokalni nivo) ter tradicionalnih načinov obveščanja in vključevanja

Pregled na svetovnem spletu dostopnih spletnih orodij za participacijo občanov v občinah oz. na lokalni ravni v Sloveniji pokaže, da gre na lokalni ravni še vedno v pretežni meri za pretežno uporabo enostavnih e-orodij: v največji meri e-dostopa oz. spletnih strani, zaslediti je mogoče spletne forume, spletne ankete in spletno posvetovanje.

Iz Analize mladinskih politik po občinah v Sloveniji⁸⁴ izhaja zaskrbljujoča ugotovitev – upošteva 97 v anketi sodelujočih občin, da se hiter razvoj in množična uporaba novih tehnologij pri delu občin ne odsevata, saj ima zgolj slabih 10% sodelujočih občin oblikovan občinski Facebook profil, dobrih 10% sodelujočih občin pa Facebook profil župana/županje. Zgolj 15% sodelujočih občin ima svoj spletni forum, medtem ko imajo spletno stran z izjemo ene občine, ki ima spletno stran v izdelavi, oblikovane vse anketirane občine. Iz predmetne analize nadalje izhaja, da dobra tretjina anketiranih občin za sporočanje aktivnosti mladim uporablja tudi druge medije, najpogosteje lokalni časopis oz. glasilo, regijski radio, lokalno televizijo, oglaševanje poteka tudi preko mladinskih društev, mladinskih centrov, preko elektronske in tudi navadne pošte.⁸⁵

Predlog:

Iz navedenih ugotovitev, ki sicer zaradi ne celotnega pregleda nad vsemi občinami niso celovite, vseeno pa lahko podajo odraz nekega stanja na področju uporabe spletnih orodij za informiranje in vključevanje mladih na lokalni ravni, lahko povzamemo, da v zvezi s tem, še posebej upošteva spletno aktivnost mladih, obstoji še precej rezerv.

Medtem ko se informiranje, ki poteka v kombinaciji spletnih in tradicionalnih načinov obveščanja, lažje lahko približa cilju celovitega informiranja mladih, pa je, upošteva uporabo svetovnega spleta

⁸⁴ <http://www.mladi-in-obcina.si/index.php/gradivagrdiva/publikacijemop/564-analiza-mladinskih-politik-po-obcinah>

⁸⁵ Analiza mladinskih politik po občinah v Sloveniji, 20-21

s strani mladih ter njihovo mobilnost zaradi izobraževanja, za komunikacijo ter vključitev v proces oblikovanja in sprejemanja lokalnih politik nujna uvedba večjega nabora spletnih komunikacijskih orodij ter spletnih orodij odločanja.

Pri tem bodo morale lokalne skupnosti bodisi izvesti raziskavo o spletnih orodjih, ki bi najbolj oz. v čim večjem obsegu ustrezala mladim v njihovi občini in skladno z ugotovitvami uvesti ustrezna orodja bodisi uvesti večji nabor spletnih orodij, ki mladim omogoča izbiro najustrežnejših orodij. Večji nabor orodij poleg večje izbire in prijaznosti do uporabnikov sočasno omogoča tudi prilagoditev orodja področju oz. tematiki lokalnih politik ter načinu oblikovanja in odločanja.

ZELO PRIPOROČLJIVI UKREPI IN PRIPOROČLJIVI UKREPI IZ LETA 2010

Bela knjiga: vključevanje mladih v oblikovanje lokalnih politik, iz leta 2010 je poleg zgoraj navedenih in z vidika realizacije ocenjenih nujnih ukrepov za vzpostavitev ter povečanje kakovosti in intenzitete vključevanja mladih na slovenski lokalni ravni, predvidela tudi zelo priporočljive in priporočljive ukrepe na predmetnem področju, in sicer:

- oblikovanje ukrepov za povečanje participacije mladih v lokalnem družbenem življenju
- oblikovanje in sprejem ukrepov za zagotavljanje večje podpore različnim oblikam učenja participacije in
- temeljitejša analiza fenomena, ki vodi v družbeno izključenost določenih skupin ter spodbujanje pristopov, usmerjenih v preventivo.

Na področju predlaganih ukrepov je potrebno ponovno izpostaviti, da občine načeloma ne sprejemajo oz. so redke občine, ki imajo sprejet odlok o mladini oziroma mladinsko lokalno strategijo, velika večina jih nima odbora za mladino občinskega sveta kot tudi ne Komisije za mladinska vprašanja, še bolj redek pojav je sočasen obstoj obeh.

Najpogostejši instrument podpore mladini predstavlja javni razpis ali poziv, s katerim naročnik zagotovi izvedbo določenih aktivnosti na neko določeno temo oziroma potrebo naročnika. Občine tako namenjajo proračunska sredstva tako mladinskim organizacijam kot tudi drugim organizacijam, ki v svoje dejavnosti vključujejo tudi mlade.

Javne razpise in javne pozive poleg Urada republike Slovenije za mladino, ki zagotavlja nacionalno razpršenost, objavljajo tudi občine.⁸⁶

Spodbujanje razvoja aktivnosti, pobud in projektov, namenjenih neposrednemu vključevanju mladih na regionalni in lokalni ravni še vedno v večji meri sloni na mladinskih organizacijah oz. organizacijah za mlade, prav tako promocija in večje priznavanje doseženega dela staršev, mladinskih delavcev in ostalih.

⁸⁶ http://www.mlad.si/files/knjiznica/mladinsko_delo_in_mladinska_politika_na_lokalni_ravni.pdf,

Analize v okviru posameznih projektov – npr. Analiza mladinskih politik po občinah v Sloveniji ter Mladinsko delo in mladinska politika na lokalni ravni, obe izvedeni na podlagi anket, v katerih pa je sodeloval zgolj del občin, so se lotile tudi raziskave zaznavanja ključnih problematik mladih, kot jih zaznavajo občinske oblasti.

Iz »Mladinskega dela in mladinske politike na lokalni ravni« izhaja, da so občine kot izzive z mladimi navedle⁸⁷:

- nezainteresirana mladina,
- vandalizem, alkohol in droge,
- beg možganov,
- neprimerne prostore,
- težave s kadri z mladinskega področja,
- finance,
- nezadostna podpora mladim,
- nezadostna povezanost mladinskih organizacij,
- neobstoječ lokalni mladinski program,
- ureditev celotne politike.

Na tem mestu je potrebno omeniti tudi kratek spletni vprašalnik za mlade na temo participacija mladih⁸⁸, vabilo k izpolnitvi katerega je objavljeno na spletni strani Urada RS za mladino⁸⁹, pripravljen s strani koordinacijske ekipe za izvedbo projekta strukturiranega dialoga v Sloveniji. Odgovore nanj se je zbiralo do 15.01.2012. Koordinacijska ekipa za izvedbo strukturiranega dialoga v Sloveniji bo izpolnjene vprašalnike analizirala in povzetke predstavila na EU ravni, s tem pa oblikovala pomemben prispevek k izvajanju mladinske politike v dialogu z mladimi na EU, nacionalni in lokalni ravni.

Predlog:

Posredovanje ugotovitev in povzetkov zgoraj navedene ankete Urada RS za mladino vsem slovenskim občanom z namenom lažjega razumevanja odnosa mladih do aktivne participacije, njihovih predlogov, interesov in želja v zvezi s politično participacijo, itd.

Kot pomemben dokument oz. izhodišče za uporabo v praksi velja omeniti tudi sicer v letu 2006 sprejet dokument Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve: **Program za otroke in mladino 2006-2016**⁹⁰, ki med drugim v okviru kulturne politike vsebuje tudi poglavje o informiranju in participaciji otrok in mladine z dvema temeljnima ciljema:

⁸⁷ http://www.mlad.si/files/knjiznica/mladinsko_delo_in_mladinska_politika_na_lokalni_ravni.pdf, 72-74

⁸⁸ <https://docs.google.com/a/mss.si/spreadsheet/viewform?formkey=dFVNb2NxMDFnNWpGb25UUGoxNnpDOFE6MQ>

⁸⁹ http://www.ursm.gov.si/nc/si/medijsko_sredisce/novica/article/10539/5512/5006ed1328/

⁹⁰ http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti_pdf/pom2006_2016_splet_241006.pdf

- postopno povečevanje vloge aktivnega državljanstva, pri čemer je potrebno omogočati in čim širše spodbujati že obstoječe oblike participacije mladih, podpirati in popularizirati dobre prakse ter odpirati in širiti možnosti za nove aktivnosti in projekte mladih, pri čemer je potrebno zagotavljati uravnoteženo zastopanost in udeležbo spolov;
- Ohranjanje in nadaljnja podpora dosedanjih in razvoj novih mehanizmov informiranja in svetovanja za otroke in mladino na podlagi temeljnih načel, opredeljenih v mednarodnih dokumentih.

Predmetni program vsebuje tudi strategije za doseg navedenih ciljev, ki med drugim predvidevajo aktivnosti oziroma prizadevanja navedenega ministrstva za delovanje dijaških parlamentov, dijaške vlade, podpora udeležbi otrok in mladine pri delu občinskih in mestnih svetov ter promocija razumevanja in zavesti, da so informacije, ki jih lahko odrasli dobijo od otrok, koristne za vodenje lokalnih skupnosti. V mestih in občinah je predvideno tudi ustanavljanje Mestnih svetov mladih, prek katerih naj bi bilo mladim omogočeno sodelovanje pri oblikovanju lokalnih politik na področjih, ki jih zadevajo, itd.

V okviru evalvacije priporočljivih ukrepov je potrebno poudariti, da Zakon o pokrajinah še vedno ni sprejet.

9. PRIPOROČILA ZA IZBOLJŠANJE AKTIVNE PARTICIPACIJE MLADIH V LOKALNEM OKOLJU

Predmetna priporočila za oblikovanje, sprejem in izvedbo ukrepov, potrebnih za nadaljnje korake na poti k cilju celovite in vključujoče aktivne participacije mladih na lokalni ravni in v obče so podana kot dopolnitev v predhodni Beli knjigi iz leta 2010 predlaganih ukrepov, ob upoštevanju in predpostavki napredka oz. že realizirane določene stopnje predlaganih ukrepov v mladinskem sektorju. Spričo navedenega v tej in predhodni Beli knjigi predlagani ukrepi tvorijo neločljivo, časovno zaporedno in logično celoto, zato jih je tako potrebno tudi ocenjevati in izvajati, upoštevaje dejanske okoliščine posameznega lokalnega okolja.

9.2 NUJNI UKREPI

ZAKONODAJALEC

- sprejem Nacionalnega programa za mladino;

LOKALNA SKUPNOST

- Sprejem lokalnega programa za mladino (oziroma drugih dokumentov, ki opredeljujejo javni interes v mladinskem sektorju na lokalni ravni);
- Ustanovitev delovnega ali posvetovalnega telesa za mladinska vprašanja;
- Transparentno, zakonito in učinkovito izvajanje finančne podpore programov v mladinskem sektorju, vključujoč programe, ki vzpodbujajo aktivno participacijo mladih na lokalni ravni oziroma vzpostavljajo ustrezne pogoje/infrastrukturo participacije;

NEVLADNE ORGANIZACIJE

- Vzpostavitev trajnostnega in celovitega sistema ocenjevanja kakovosti vključenosti mladih v oblikovanje lokalnih politik (na podlagi predhodno izdelane metodologije za ocenjevanje kakovosti);
- povezava sistema ocenjevanja kakovosti s centralno bazo dobrih praks participacije (mladih) na lokalni ravni;

9.2 ZELO PRIPOROČLJIVI UKREPI

- **Raziskava o mladih v občini** s poudarkom na participaciji– navadah, potrebah, interesu, ovirah,...

Raziskava naj bo po možnosti izvedena s strani lokalne skupnosti oz. ta lahko za izvedbo le te pooblasti mladinsko organizacijo/strukturo v občini.

Raziskava naj zajame čim večji obseg oziroma spekter mladih organiziranih in neorganiziranih, zato je za verodostojnost ugotovitev raziskave nujna povezava z izobraževalnim sistemom – po

možnosti naj se raziskava izvede v sodelovanju z vzgojno-izobraževalnimi ustanovami na vseh ravneh izobraževanja.

Ugotovitve raziskave naj, upoštevaje značilnosti lokalnega okolja, predstavljajo podlago za sprejem in izvedbo ustreznih ukrepov, vzvodov, in instrumentov za participacijo mladih na lokalni ravni.

Ustrezna, premišljena izbira instrumentov/orodij participacije naj zajema vse tri ravni:

- informiranje (mladih),
 - komunikacijo (z mladimi),
 - odločanje (vključitev mladih v proces sprejemanja lokalnih politik).
-
- ***Vzpostavitev in odzivno delovanje dostopnih, atraktivnih in inovativnih informativnih spletnih orodij za vključevanje mladih na lokalni ravni:***
 - predhodna izvedba analize o možnostih in interesu po uporabi posamezne vrste spletnih orodij s strani mladi v posamezni občini;
 - Vzpostavitev infrastrukture, pogojev za čim širši in lažji dostop vseh mladih do interneta, spletnih orodij;
 - Uvedba širšega spektra informacijskih, komunikacijskih in odločevalskih orodij e-demokracije⁹¹ na lokalni ravni, vključno s preučitvijo možnosti sprememb zakonodaje oz. predpisov lokalnih skupnosti s področja elektronskega glasovanja.

 - ***Izmenjava dobrih praks participacije mladih – vzpostavitev centralnega spletnega foruma za predstavitev praks, izmenjavo mnenj.***
 - Oblikovanje modelov dobrih praks participacije mladih po posameznih skupinah/kategorijah občin (velike, majhne, regija, stopnja zaposlenosti, »beg možganov«, itd.).
 - Usposabljanja za participacijo: mladih v občinah, mladinskih organizacij, mladinskih svetov lokalnih skupnosti, uslužbencev občinskih uprav, predstavnikov lokalnih oblasti in drugih deležnikov v procesu participacije na lokalni ravni.
 - Strategija zaposlovanja na lokalni ravni, opravljanja študijske prakse v domačem lokalnem okolju - preprečevanje bega možganov;
 - Vzpodbujanje, nadaljnji razvoj aktivnosti na področju neformalnega in formalnega učenja in izobraževanje za participacijo.

9.3 PRIPOROČLJIVI UKREPI

- Priprava in sprejem Zakona o pokrajinah.

10. ZAKLJUČEK

⁹¹ Vir: <http://www.e-participacija.si/si>

Izhodišče slehernega postopka aktivne participacije mladih ter postopka oblikovanja ukrepov za izvedbe le te mora predstavljati teza, da je participacija mladih v postopkih oblikovanja, sprejemanja in izvajanja politik močno soodvisna od družbenega, socialnega, izobrazbenega in zaposlitvenega položaja oziroma statusa mladih, še toliko bolj na njim najbližji, lokalni ravni.

V času globalne gospodarske, pa tudi družbene krize, s pripadajočimi negativnimi posledicami na trgu delovne sile oziroma na področju zaposlovanja, položaja (še zlasti mladega) posameznika v družbi, ne nazadnje pa tudi v sistemu družbenih vrednot, vključevanje mladih za vse deležnike zahteva še posebne napore in prizadevanja. Dejstvo je, da mladi primarno potrebujejo izobraževanje, usposabljanje, zaposlitev in stanovanje, da se lahko osamosvojijo in si ustvarijo družino oziroma življenje po lastni meri. Zadovoljitev navedenih primarnih potreb šele lahko predstavlja kakovostno izhodišče za udejstvovanje mladih tako v družbenem kot političnem življenju. Kljub navedenemu pa je na drugi strani participacija mladih nujno potrebna takoj in zdaj – za ustrezno oblikovanje politik, ki zadevajo oziroma bodo v prihodnosti relevantne za življenje mladih.

Upošteva dejstvo, da aktivna, kakovostna participacija mladih tako na lokalni kot globalni ravni predstavlja neizogibno predpostavko kakovostno oblikovanih in legitimno sprejetih mladinskih politik oziroma politik, ki zadevajo mlade, je potrebno na vseh ravneh – lokalni, nacionalni in evropski intenzivno nadaljevati s prizadevanji in postopki za oblikovanje ustreznega vrednostnega sistema o pomenu participacije, institucionalnega okvira, mehanizmov, struktur in infrastrukture za aktivno participacijo mladih. Pri tem je ključno aktivno, prizadevajoče in intenzivno sodelovanje številnih deležnikov. Še naprej bo na področju participacije mladih ključna vloga organizacij v mladinskih sektorju – prvenstveno nalogo oziroma cilj predstavlja sprememba izhodišča pogleda na mlade – mladi so vir, potencial, nosilci novosti in napredka in ne problem. Pot do oblikovanja in izvedbe ustreznih ter kakovostnih ukrepov participacije mladih bo po celoviti spremembi navedenega stališča nedvomno ustrežnejša in pospešena.

11. ZAKONODAJA, VIRI IN LITERATURA

- Bela knjiga: Vključevanje mladih v oblikovanje lokalnih politik, Laura Praprotnik, Primož Šporar; Pravno informacijski center nevladnih organizacij, Ministrstvo za šolstvo in šport, 2010.
- Mladina 2010. Družbeni profil mladih v Sloveniji. Miran Lavrič, Sergej Flere, Marina Tavčar Krajnc, Rudi Klanjšek, Bojan Musil, Andrej Naterer, Andrej Kirbiš, Marko Divjak, Petra Lešek. RS Ministrstvo za šolstvo in šport. Urad za mladino, založba Aristej.
http://www.ursm.gov.si/fileadmin/ursm.gov.si/pageuploads/slike/mladina_2010/Mladina2010-2.pdf
- Analiza mladinskih politik po občinah v Sloveniji; poročilo: Lea Lebar, vprašalnik: Igor Ranc Zveza Študentskih klubov Slovenije, 2011.
<http://www.mladi-in-obcina.si/index.php/gradivagradiva/publikacijemop/564-analiza-mladinskih-politik-po-obcinah>
- Instrumenti vključevanja mladih na lokalni ravni. Laura Praprotnik. Ljubljana: Pravno informacijski center nevladnih organizacij, Ministrstvo za šolstvo in šport. 2011.
<http://www.mladi-in-obcina.si/index.php/gradivagradiva/publikacijemop/571-strumentivkljucovanjamladihnalokalniravni>
- 2011. Analiza nabora instrumentov za vključevanje mladih. Praprotnik, Laura. 2011.
<http://www.mladi-in-obcina.si/index.php/gradivagradiva/publikacijemop/572-analisanaborainstrumentovzavkljucovanjemladih>
- TRANSVERZALA mladinskih organizacij. 2011. Ajdovščina: Mladinski svet.
<http://mladi-in-obcina.si/images/stories/fajli/transverzala-web.pdf>
- Mladinsko delo in mladinska politika na lokalni ravni, Karmen Murn. Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad Republike Slovenije za mladino.
http://www.mlad.si/files/knjiznica/mladinsko_delo_in_mladinska_politika_na_lokalni_ravni.pdf
- Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju, Uradni list RS, št. 42/2010
- Zakon o mladinskih svetih, Uradni list RS, št. 70/2000, 42/2010
- Pravilnik o izvajanju Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju, Ur.l. RS, št. [47/2011](#)
- Strategija Urada RS za mladino na področju mladinske politike do leta 2010
- Press Releases – Youth Youth Opportunities Initiative – Frequently Asked Questions, MEMO/11/928, Brussels, 20 December 2011;
<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/11/928&>
- <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/11/928&>
- <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/1568&format=HTML&aged=0&language=SL&guiLanguage=en>
- <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/1568&format=HTML&aged=0&language=SL&guiLanguage=en>
- Evropska komisija: Cilji Strategije Evropa 2020:
http://ec.europa.eu/europe2020/reaching-the-goals/targets/index_sl.htm
- Evropska komisija: Vključujoča rast- gospodarstvo z visoko stopnjo zaposlenosti krepki ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo:
http://ec.europa.eu/europe2020/priorities/inclusive-growth/index_sl.htm
- http://ec.europa.eu/europe2020/priorities/smart-growth/index_sl.htm
- http://ec.europa.eu/europe2020/priorities/smart-growth/index_sl.htm

- http://ec.europa.eu/europe2020/priorities/smart-growth/index_sl.htm
- Spletne strani Urada RS za mladino: <http://www.ursm.gov.si/si/>
- <http://www.mlad.si/>
- <http://javniinteres.mlad.si/si/pomoc/>
- <http://www.msIs.si/>
- http://mlad.si/files/Report%20form_Structured%20dialogue_Slovenia.pdf
- http://mlad.si/files/Report%20form_Structured%20dialogue_Slovenia.pdf
- <http://www.mladi-in-obcina.si/>
- <http://www.mreza-mama.si/>
- <http://www.skupnostobcin.si/>
- http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/zakonodaja/pdf/Mladina/Zakon_javni_interes_mladinski_sektor_8_12_09.pdf
- <https://docs.google.com/a/mss.si/spreadsheet/viewform?formkey=dFVNb2NxMDFnNWpGb25UUGoxNnpDOFE6MQ>
- http://www.ursm.gov.si/nc/si/medijsko_sredisce/novica/article/10539/5512/5006ed1328/
- http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti_pdf/pom2006_2016_splet_241006.pdf
- <http://www.e-participacija.si/si>

